

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

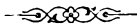
DE OFFENTLIGE EXAMINA

i

Nykjöbing Kathedralskole

i

Juli 1862.

Indbydelsesskrift

til

de offentlige Examina

i

Nykjöbing Kathedralskole

i

Juli 1862.

- Indhold:** 1) Adjunct C. J. Wesenberg: Om Charakterberegningen ved Afgangsexamen.
2) C. Paludan-Müller: Skoleefterretninger.

Nykjöbing.

Trykt i V. Laubs Enkes Officin.

Om Charakterberegningen ved Af-
gangsexamen.

Af

Adjunct **C. J. Wesenberg.**

Om Charakteerberegningen ved Afgangs- examen.

De Angreb paa Underviisningsplanen for de lærde Skoler, der i de senere Aar saa jævnlig ere fremsatte, have vistnok naaet deres meest bestemte Skikkelse i den Adresse, som i December 1860 forfattedes af et Antal Mænd, der som Forældre, Værger, Slægtninge eller Lærere have staaet Skolen og Ungdommen nær, og som senere med 705 Underskrifter indleveredes til Cultusministeren i April 1861. Den nærmeste Følge af disse Angreb og denne Adresse tør man antage at være det confidentielle Circulære, der af Ministeren i Juni Maaned forrige Aar udsendes til Skolerne, ledsaget af Underviisningsinspectorens ligeledes confidentielt meddeelte Betænkning over adskillige Punkter. Der var i Ministerens Circulære en Opfordring til Skolernes Lærere om at fremkomme med de Ytringer, hvortil de maatte finde nogen Anledning ved de fremsatte Forslag; men det laa i Sagens Natur, at hvis der af Skolernes Betænkninger skulde kunne uddrages noget Resultat, saa maatte den Enkelte ikke søge at fremhæve sin Mening; man maatte stræbe efter at samle sig om Hovedpunkterne, for at ikke en Masse af Specialiteter skulde bringe de afæskede Svar til en chaotisk Forvirring. Derimod turde der vel i de aarlige Programmer findes en Plads for mere specielle Betragtninger, som

saaledes gives til Bedømmelse ikke alene for Skolernes Embedsmænd, men ogsaa for den Kreds i Samfundet, der følger med den enkelte Skole i dens Virksomhed. Den ovenfor omtalte Adresse udpegede som nødvendige Gjenstande for Ministerens Opmærksomhed,

- » 1) at Underviisningsfagenes Valg, Omfang og Fordeling paa Skoleaarene underkastes en grundig Prøvelse, saaledes at Eleverne sikkes imod Overbebyrdelse, og at der aabnes dem Frihed til at udvikle sig overeensstemmende med deres specielle Anlæg;
- 2) at alle Lærebøger, som overskride Skolens Fordringer og ikke svare til det for Disciplenes Alder naturlige Standpunkt i Udvikling og Aandsevner, holdes fjernede fra Skolerne;
- 3) at Controllen med de lærde Skoler vel fremdeles betroes til Mænd med pædagogisk Indsigt og almindelig høiere Dannelse, men at de befries fra det Tryk, som et udelukkende Tilsyn aflærde Fagmænd udøver paa dem;
- 4) at der ved Elevernes Afgang fra Skolen til Universitetet for Skolens Friheds Skyld blot meddeles dem et almindeligt Modenheds-Vidnesbyrd uden Charakterbetegnelse, og
- 5) at der ikke lægges den private Underviisning og den private Dimissionsret Hindringer iveien.«

De følgende Linier skulle forsøge en kritisk Fremstilling af det nugældende Charakteersystem som et Bidrag til Løsningen af det Spørgsmaal, hvorvidt denne Charakterberegning maatte svare til sin Hensigt, eller om den ikke maatte trænge til en snarlig Revision, og ligeledes af de Forslag, der i Horsens Program for 1861 og i Adressens 4de Punkt ere fremsatte for at afhjælpe Manglerne. Det vil ikke være overflødigt at bemærke, at

Ankerne imod det nugjældende Charakteersystem ikke blot ere fremsatte af Lærere ved Skolen, men ogsaa af de Mænd, der have forfattet eller underskrevet Adressen, og hvor nær disse Sidste end mene at staae Skolen i deres Egenskab af Forældre, Værger og Slægtninge, saa turde dog Skoleplanens Enkeltheder, specielt Charakterberegningen, ligge dem temmelig fjernt, alene af den Grund, at Skoleplanen selv er yngre end den Tid, da de have arbejdet i eller med Skolen. Med dette Hensyn for Øie vil det derfor blive nødvendigt at berøre Punkter, som de nu virkende Skolemænd maaskee ville finde at ligge altfor nær til, at ikke deres Omtale kunde faae Udseende af at blive en trættende Gjentakelse.

I.

Den nugjældende Charakterberegning har sit Udgangspunkt i den provisoriske Plan for Underviisningen i de tre udvidede Skoler (af 25de Juli 1845), hvor det i § 13 hedder:

»1. Charaktererne ved Afgangsexamen ere deels Specialcharakterer, som tillægges Prøverne i de enkelte Fag, deels Hovedcharakterer, som meddeles for Udfaldet i det Hele. Specialcharaktererne ere følgende sex: Udmærket godt, Meget godt, Godt, Temmelig godt, Maadeligt, Slet; Hovedcharaktererne ere tre, som benævnes første Charakter, anden Charakter, tredje Charakter, hvilke svare til og gjælde lige med de nu ved examen artium brugelige latinske Charakterer *laudabilis*, *haud illaudabilis*, *non contemnendus*; og ligesom hidtil Charakteren *laudabilis* har kunnet forhøies med Tillæget *præ ceteris*, saaledes skal ogsaa første Charakter kunne gives det Tillæg: »med Udmærkelse.«

2. For at danne Specialcharakteren have de tre Cen-

sorer, som bedømme de skriftlige og mundtlige Præstationer, umiddelbart efter Bedømmelsen at give hver for sig efter sin Overbeviisning en af de ovennævnte sex danske Charakterer, af hvilke sex Charakterer derpaa i de Fag, i hvilke ikkun e en Prøve aflægges, e en samlet Specialcharakteer for denne uddrages; men i de Fag, i hvilke baade skriftlig og mundtlig Prøve aflægges, uddrages paa samme Maade een Charakteer for hver af disse Prøver, hvilke to Charakterer, forsaavidt angaaer Latin, holdes adskilte som to Specialcharakterer, men for de øvrige Fags Vedkommende sammenlægges til een Specialcharakteer for hele Faget.

3. Forholdet imellem de 13 Specialcharakterer med Hensyn til deres Indflydelse paa at danne Hovedcharakteren bestemmes saaledes, at to Charakterer af en høiere Grad og een Charakteer, som staaer to Grader lavere, regnes lige med tre Charakterer af den mellemliggende Grad, saa at to Udmærket godt og et Godt ere lige med tre Meget godt, o. s. v. I Overensstemmelse med dette Forhold tillægges disse Charakterer følgende Talværdier:

Udmærket godt	= 8,
Meget godt	= 7,
Godt	= 5,
Temmelig godt	= 1,
Maadeligt	= ÷ 7,
Slet	= ÷ 23.

4. Hovedcharakteren bestemmes ved Specialcharakterernes sammenlagte Talværdi efter følgende Forhold:
 Til første Charakteer med Udmærkelse fordres i det Mindste en Talværdi af 7 Udm. godt og 6 Mg. godt.
 Til første Charakteer . . 7 Mg. godt og 6 Godt.
 — anden Charakteer . . 7 Godt og 6 Teml. godt.
 — tredie Charakteer . . 5 Godt og 8 Teml. godt.

Med Specialcharakterer af en mindre Talværdi end den sidstnævnte antages den Vedkommende ikke at have bestaaet Examen.«

Disse den provisoriske Plans Bestemmelser optoges i det Væsentlige uforandrede i Bekjendtgjørelsen angaaende en Underviisningsplan og Examensbestemmelser for de lærde Skoler i Danmark, af 13de Mai 1850.

Den første Vanskelighed ved at gaae over fra de før brugelige latinske Charakterer til den nugældende Charakterberegning laa da deri, at en Scala af sex danske Charakterer sattes istedetfor de tidligere fire latinske, eller fem, hvis man vilde sætte Slet liig 0, som ogsaa fandt Anvendelse ved examen artium. Derfor udsendtes ogsaa det ministerielle Circulære af 4de September 1851, hvor det hedder: »Naar der er Tale ikke om at uddrage en Hovedcharakter af Specialcharakterer (hvorved spørges om, hvilken Vægt Mangelen paa eller ringere Grad af Dygtighed i visse Fag bør have paa Dommen om den hele for Dagen lagte Dygtighed), men om at uddrage Charakteren for et Fag af forskellige Vota, maae de sex Charakterer betragtes som Trin, der staae lige langt fra hverandre, og de kunne da passende betegnes med Tallene 6 (ug.), 5, 4, 3, 2, 1 (slet); men naar en Scala af sex danske Charakterer sættes istedetfor de fem latinske, da opstaaer der en utilbørlig Lempelighed i Charakteriseringen, hvis Mg. ligefrem regnes = laud, Godt = h. ill. og Tg. = n. cont., idet Charakteren Maadelig da bliver aldeles uden Anvendelse og Betydning, og Præstationer betegnes som »meget gode« og »gode«, der ikke fortjene disse Prædicater; meget mere maa Mg. svare til et godt og fuldstændigt laud, Godt til et svagt og tvivlsomt laud eller et bedre h. ill., Tg. til

et svagt h. ill. eller bedre n. cont., og Maadeligt til et decideret n. cont.«

Gaaer man ud fra Bestemmelserne for Hovedcharakteren i den provisoriske Plan og i Bekjendtgjørelsen af 13de Mai 1850, da synes de tre første Charakterer, Ug., Mg. og G., saavidt muligt stillede lige med Lpc., Laud og h. ill., hvorimod tg. maa være regnet noget høiere end det latinske non cont., fordi Minimum for anden Charakter: $7 \text{ g.} + 6 \text{ tg.}$, dog er lemfældigere end den tidligere Bestemmelse ved examen artium, hvor non cont. i fire, ja endogsaa i tre Fag, var istand til at bringe Hovedcharakteren ned til non cont., og hvor et non cont. Forbindelse med et h. ill. kunde trække laud i de 10 øvrige Fag ned til Hovedcharakteren haud ill. Ikke desto mindre er tg. endnu en Charakter, som ikke kan bære sig selv: tredje Charakter forlanger et Minimum af 33 Points, hvoraf 13 tg. kun vilde give 13, idet tg. har en Talværdi = 1, medens Middeltallet for de 13 Specialcharakterer vilde fordre en Talværdi = $2\frac{1}{3}$. Det er her ved givet, at tg. er en Charakter, der staaer under det Tilladelige, og dog haves endnu to lavere Stadier, mdl. og slet, og maaskee man end yderligere kunde tænke paa 0 i den danske Scala, naar det ved Reglerne angaaende Beregning af Charaktererne ved Examen i Henhold til Bekjendtgjørelsen af 28de Mai 1859, art. 3, hedder: »Naar en Examinand i noget Fag ikke kan opnaae Charakter« (altsaa ikke engang Slet), »ansees han for ikke at have bestaaet.« — Vil man bestemme det rette Stadium for Charakteren tg., maa man gaae ud fra en Sammenligning med de andre Charakterer: 13 ug. = 104; 13 mg. = 91; Middeltal $97\frac{1}{2}$; 98 giver første Charakter med Udmærkelse; 13 g. = 91; 13 g. = 65; Mittel-

tal 78; 79 giver første Charakteer; 13 g. = 65; 13 tg. = 13; Middeltal 39; 41 giver anden Charakteer; men tredje Charakteer er ikke Middeltallet imellem tg. og mdl.; den er ikke liig Værdien af 13 tg., men til denne Værdi af 13 Points maa endnu lægges 20 for at opnaae tredje Charakteer, medens et yderligere Tillæg af 8 vilde give anden Charakteer; Middelværdien for denne er $3\frac{2}{3}$, for tredje $2\frac{1}{3}$, altsaa kun en Forskjel af $\frac{1}{3}$, medens tredje Charakteers Middelværdi er $1\frac{1}{3}$ høiere end tg. Men denne ved Hovedcharakterens Beregning fremkaldte Anskuelse af tg. har bevirket, at de to lavere Stadier, mdl. og slet, næsten aldrig bruges. I en Række af 17 Aar finder man i Listerne over Skolernes Afgangsexamina blandt c. 17,200 Specialcharakterer kun 114 mdl. og 1 slet*).

Dersom det nu allerede har været vanskeligt at komme til Klarhed over Forholdet imellem de latinske og danske Charakterer, saa bidrager det Mittel, man har søgt at anvende for at raade Bod paa Usikkerheden, endnu mere til at forstyrre Censorcharakterernes Betydning. Circulæret af 4de September 1851 bestemmer, at hver af de tre Censorer betegner sin i Charakteertallet udtrykte Dom med en vis Helden til at gaae opad eller nedad, ved at tilføie sit Heeltal et + eller ÷, der hvert gjælder $\frac{1}{3}$ som Tillæg eller Fradrag. Fagcharakteren bestemmes da ved simpel Uddragning af Censorcharakterernes Middeltal, idet Brøkerne falde bort ved de endelige Fagcharakterer: $\frac{5}{9}$ og derover regnes for fuld Værdi, $\frac{1}{3}$ og derunder kastes bort. — Man tænke sig nu, at to Censorer have voteret g?, den

*) Dette Slet synes imidlertid ikke at kunne betragtes alene som en Bedømmelse af Præstationen, fordi Examinandens øvrige Charakterer, 2 ug., 8 mg. og 2 g., vanskelig kunne tænkes i Forbindelse med en saa total Umodenhed i Modersmaalet.

tredie tg \dagger ; med al anvendt Mildhed have de to første ikke kunnet stemme for g., uden at antyde en vis Tendents til den lavere Grad; den tredie giver sit \dagger , ligeledes af Mildhed, for ikke at ansees for streng, idet han beroliger sin Samvittighed med, at han dog har givet tg. for Præstationen, — og Resultatet bliver da ved Afslutningen til Fagcharakter et complet Godt, som ingen af Censorerne havde dristet sig til at votere.

Denne Censorcharakterernes Afslutning til hele Fagcharakterer frembyder nu den Mærkelighed, at anden Charakter som Hovedcharakter kan efter Censorerne Dom være bedre end første Charakter. Det er jo utvivlsomt, at 7 mg. + 6 g. give første Charakter; men disse 7 mg. kunne være en Afslutning af $7 \cdot 4\frac{2}{3}$, eller have en Talværdi af $31\frac{2}{3}$ Points; de 6 g. ligeledes af $6 \cdot 3\frac{2}{3}$ med Talværdi $21\frac{1}{2}$. Censorerne have altsaa voteret $53\frac{2}{3}$ P. som Fagcharakterer, der, overførte som Led i Hovedcharakteren, give $62\frac{1}{2}$ i virkelig Værdi; men Candidaten faaer første Charakter, der kræver et Minimum af 79 P. Det er ligesaa ubestrideligt, at 6 mg. + 7 g. give anden Charakter; men disse 6 mg. kunne være et Resultat af $5\frac{1}{3} + 5\frac{1}{3} + 5\frac{2}{3}$, og saaledes have en Værdi af $6 \cdot 5\frac{1}{3}$ eller $32\frac{2}{3}$ P., de 7 g. ligeledes af $7 \cdot 4\frac{2}{3}$ eller $31\frac{2}{3}$ P.: Censorerne have altsaa voteret $63\frac{2}{3}$ P. som Fagcharakterer, der, overførte som Led i Hovedcharakteren, give $85\frac{2}{3}$ P. i virkelig Værdi; men Candidaten faaer anden Charakter, der udfordrer 41 P., medens han med Rette har erhvervet $85\frac{2}{3}$ P., og til første Charakter udfordres kun 79 P. I det ene Tilfælde have de tre Censorer for 13 Fag voteret 3 . 13 Charakterer, nemlig: 14 mg?, 7 g. \dagger , 12 g?, 6 tg \dagger , og dette gav første Charakter; i andet Tilfælde: 6 ug?, 12 mg. \dagger , 7 mg?, 14 g \dagger , og Resultatet blev

anden Charakter. Det er vel sandt, at et saadant Tilfælde vanskeligt kunde indtræffe; men, naar man vil paa-vise Manglerne ved et Princip, maa det være tilladt at følge det gennem alle dets Conseqventser.

Til disse Tilfældigheder kommer endnu en lignende, hvor nemlig Fagcharacteren dannes efter en skriftlig og mundtlig Prøve. Circulæret af 4de Sept. 1851 har ogsaa her søgt at give nærmere Bestemmelser for Fremgangsmaaden, og man feiler vel ikke ved at antage, at disse Bestemmelser ere foranledigede ved Misfornøielsen med et Par foregaaende Aars uheldig valgte Opgaver, at de ligesom vilde give Plads for en mildere Bedømmelse, idet de indrømmede det Tilladelige i at sætte Forholdet imellem den mundtlige og skriftlige Prøves Resultater som 2 til 1. Denne Tilladelse er vel i de fleste Tilfælde gaaet over til Loy, idet Sammenstillingen af mundtlig og skriftlig Prøve finder Sted ved Tydsk, Arithmetik og Geometri, og det vel tør antages, at Præstationerne i tydsk Stil i Almindelighed virke nedsættende paa Resultatet af den mundtlige Prøve; derfor har man gjort det til fast Regel ogsaa ved de mathematiske Prøver, at regne det Mundtlige dobbelt imod det Skriftlige, om end denne Bestemmelse oftere har virket i modsat Retning, og i ethvert Tilfælde imod den rette Bedømmelse af Examinandens virkelige Udbytte af den mathematiske Underviisning. Her ved Skolen blev det idetmindste i et Lærermøde af Majoriteten vedtaget som Regel for disse tre skriftlige Prøver imod de to Lærere, der sædvanligen deeltage i Bedømmelsen af de skriftlige mathematiske Opgaver. Den Mening var imidlertid bleven herskende blandt Folk, at skriftlig Prøve i Mathematik var en Ødelæggelse for de Fleste; man læste saaledes i »Fædrelandet« Nr. 86, 87 og 88 i Aaret 1857 en Række

Artikler under Mærket episcopus, hvor hele den nu-gjældende Underviisningsplan blev drøftet i alle sine Enkeltheder, og der fremsættes uden videre den Paastand, »at den skriftlige Prøve bliver meget mislig at dømme efter, deels paa Grund af Vanskeligheden ved i Valget af Opgaver at træffe den rette Middelvei imellem altfor lette og altfor svære, deels fordi det vilde være høist uretfærdigt at dømme om Ens Kundskaber i Mathematik af en maaskee tilfældig uheldig Besvarelse af en Opgave. Der kan være den, som ellers er meget ferm, og dog giver blankt op, fordi han ikke kan finde den rette Begyndelse; faaer han da, som vel naturligt, Slet for det Skriftlige, kan han i det Høieste faae Maadeligt til Hovedcharakterer, medens han maaskee fortjente mg., for ei at sige ug.« — En saadan Paastand er vistnok mærkelig, naar episcopus documenterer sin Competence til at bedømme Skoleplanen ved at fremstille sig selv som gammel Academicus, som den, der har gjort sig tilstrækkelig bekjendt med de nyere Anordninger for de reformerede Skoler, der med Interesse og Bekymring har fulgt hvert Fremskridt af en Søn, som har gjenneemgaaet en reformeret Skole fra nederst til øverst; der ofte har bivaanet de offentlige Aarsprøver og Afgangsprøver, og stadig har læst alle Programmer, ikke alene fra den nærmeste Skole, men ogsaa fra de fleste andre: den er mærkelig, fordi den røber, hvorlidt Forfatteren kjendte til det, han opkastede sig til Dommer over; den strider ligefrem imod den oprindelige Skoleplan af 13de Mai 1850, idet den forudsætter, at Fagcharakteren udregnes af Censorcharaktererne paa samme Maade, som Hovedcharakteren for hele Prøven af de 13 Fagcharakterer (i det antagne Tilfælde altsaa: $\div \frac{23 + 8}{2} = \div 7\frac{1}{2}$ eller mdl.), medens efter

Skoleplanen af 13de Mai 1850, § 15, og den ved Circulæret af 4de September 1851 hjemlede almindelige Praxis de 3 Censorer vilde have betegnet deres Slet for den skriftlige Prøve med Tallet 1, deres Udmærket godt for den mundtlige med 6, hvad der ved begge Prøvers Sammenlægning efter den oprindelige Bestemmelse vilde have givet $\frac{1 + 6}{2} = 3\frac{1}{2}$, altsaa Godt som Fagcharakter; den er endnu mere mærkelig, fordi den udtaltes halvsjette Aar efter at Circulæret af 4de September 1851 havde hævet den i Praxis brugelige Beregning af Skriftligt halvt imod Mundtligt til almindelig Regel og derved saagodtsom tilintetgjort Betydningen af de skriftlige Prøver. At dette Sidste virkelig er Tilfældet, bliver indlysende ved at betragte den simple Sum af de to Censorcharakterer for den skriftlige og den mundtlige Prøve i et Fag, hvor begge Prøver finde Sted, hvilken Sum bestemmer Fagcharakteren. Denne fremgaaer nemlig da som et Resultat af to Tal, hvis Værdi og Virkning er ganske forskjellig, eftersom den lavere Charakter falder paa den skriftlige eller paa den mundtlige Prøve. Fagcharakteren Udm. godt f. Ex. kan fremgaae af en Sum 12 (6 eller ug. for Skriftligt + 6 for Mundtligt), men ogsaa af en Sum paa ikkun $10\frac{2}{3}$ ($4\frac{2}{3}$ eller mg? for Skriftligt + 6 for Mundtligt); og saaledes endvidere:

Fagch.	af Sum,	neml.: Skriftl.	og Mundtl.	ell. Skriftl.	og Mundtl.
mg.	11 eller $7\frac{2}{3}$	ug?	mg †	mdl?	ug.
g.	$9\frac{2}{3}$ eller 6	ug.	mg.	slet	mg.
tg.	8 eller $4\frac{1}{3}$	ug.	mdl.	slet	g?
mdl.	$6\frac{1}{3}$ eller 3	mg †	slet	slet	mdl.
slet	$3\frac{1}{3}$ eller 2	mdl †	slet	slet	slet

og specielt fremhæves,

at ug? for Skrifrtl. og mg † for Mundtl.				} give Fagchar. mg.
— mdl?	—	ug.	—	
— { ug.	—	mdl.	—	— tg.
— { mdl?	—	ug.	—	— mg.
— } mg †	—	slet	—	— mdl.
— } slet	—	mg.	—	— g.

Dersom nu to Candidater i 12 Fag have opnaaet 39 Points, og den ene faaer Slet for skriftlig, Mg. for mundtlig Præstation, da bliver Fagcharakteren Godt, og Hovedresultatet anden Charakteer; den anden faaer Mg. for skriftlig, Slet for mundtlig Præstation; Fagcharakteren bliver Maadelig, og han erklæres umoden; det gjør en Forskjel af 12 Points, naar Slet flyttes fra skriftlig til mundtlig Prøve, og denne Forskjel kan finde Sted ved Arithmetik, Geometri og Tydsk, kan følgelig udgjøre 36 P. Man tænke sig nu to Candidater, der i 10 Fag have faaet 64 P.; den ene faaer Slet ved de tre skriftlige Prøver, Mg. ved de mundtlige, og som Hovedresultat 79 P. eller første Charakteer; den anden faaer Mg † ved de skriftlige, Slet ved de mundtlige Prøver, og som Hovedresultat 43 P. eller en meget simpel anden Charakteer; og, hvad der er endnu værre: A. kunde i 10 Fag have 26 P. (4 g. + 6 tg.), i de tre andre Fag Slet for skriftlig, Mg. for mundtlig Præstation, ialt 41 P. eller anden Charakteer; B. havde derimod i 10 Fag 53 P. (1 ug. + 9 g.), i de tre andre Mg † for skriftlig og Slet for mundtlig Præstation; han fik derved ialt 32 P., og erklæredes umoden.

Selv om skriftlig og mundtlig Prøve regnes lige, fremgaae dog Tilfældigheder ved Fagcharakterernes Afslutning til hele Værdier, og den samme Usikkerhed

gentager sig ved Sammenlægning af latinsk Stil og Version til een Fagcharakteer for skriftlig Latin.

Endelig har Ministeriets Circulære af 4de Marts 1859 fremkaldt en yderligere Modification af Fagenes indbyrdes Forhold til Fagcharakterernes Bestemmelse, idet Astronomien, naar den forhen sædvanlig kun har været regnet for $\frac{1}{4}$ i den hele Charakteer for Geometri, heller ikke nu i Naturlæren vil være at regne ganske liig enten den mekaniske eller chemiske Physik, hvad der ligefrem følger af Astronomiens Stilling i Skolen og af dens Henførelse som Anhang til Naturlæren.

Ved Fagcharakterernes Overgang til bestemmende Momenter for Hovedcharakteren forandres Talværdierne efter Bekjendtgjørelsen af 13de Mai 1850; denne omtaler kun de hele Charakterer, men imellem disse kunde jo ligesaalet de ifølge Circulæret af 4de Sept. 1851 tilladelige Tillæg af $+$ eller \div overføres, saa at den fuldstændige Scala for Pointsforandringen blev denne:

$$\text{ug.} = 8. \quad \text{mg.} = 7. \quad \text{g.} = 5. \quad \text{tg.} = 1. \quad \text{mdl.} = \div 7. \\ \text{slet} = - 23.$$

$$\text{ug?} = 7\frac{2}{3}. \quad \text{mg?} = 6\frac{1}{3}. \quad \text{g?} = 3\frac{2}{3}. \quad \text{tg?} = \div 1\frac{2}{3}. \\ \text{mdl?} = \div 12\frac{1}{3}.$$

$$\text{mg } \dagger = 7\frac{1}{3}. \quad \text{g } \dagger = 5\frac{2}{3}. \quad \text{tg } \dagger = 2\frac{1}{3}. \quad \text{mdl } \dagger = \div 4\frac{1}{3}. \\ \text{slet } \dagger = \div 17\frac{2}{3}.$$

Idet nu Censorcharaktererne afsluttes til hele Fagcharakterer og disse til Hovedcharakteer, voxe Afvigelserne fra de sande Værdier, eftersom Charaktererne blive lavere; Differentserne for de forskjellige Stadier imellem Fagcharaktererne ug., mg. o. s. v. med de vedføjede Tillæg af $+$ eller \div blive da henholdsvis $\frac{1}{3}$, $\frac{2}{3}$, $\frac{4}{3}$, $\frac{8}{3}$, $\frac{1}{3}$, som ved Fagcharakterernes Overgang til Hovedcharakterer enten gives uden Grund eller borttages ligesaa principløst; i det

ene Tilfælde hjælper man en Charakter med $5\frac{1}{3}$ P. ved at forandre Censorernes mdl? til mdl., og der forudsættes da 40 P. i de 12 andre Fagcharakterer for at bestaae Examen; i det andet Tilfælde fratager man den Trængende $5\frac{1}{3}$ P. ved at forandre slet † til slet, og der udfordres da 56 P. i de 12 andre Fag for at bestaae Examen. Ved at beholde Censorcharaktererne mdl.? og slet † maatte den første Examinand i de 12 andre Fag have havt $45\frac{1}{3}$ P., den sidste $50\frac{2}{3}$; den virkelige Forskjel af $5\frac{1}{3}$ havde man saa ikke vilkaarlig udvidet til 16, og den 13de Fagcharakter havde dog beholdt sin fulde Ret. Hvis man nu antager en »tredie Charakter« med de bestemte 33 P. eller 5 g. + 8 tg., der alle vare udjævned ved Eftergivelse af ÷, altsaa egentlig g? og tg?, der kunde overføres i Systemet for Hovedcharakterens Beregning med de dem tilkommende Værdier, $g? = 3\frac{2}{3}$, $tg? = \div 1\frac{2}{3}$, da havde Examinanden fortjent $5 \cdot 3\frac{2}{3} + 8 \cdot (\div 1\frac{2}{3})$ eller $18\frac{1}{3} \div 13\frac{1}{3}$, ialt 5 P., og han faaer tredie Charakter ved en Foræring af 28 P. til de af ham selv erhvervede 5 P. Her forudsattes Censorcharaktererne som $3\frac{2}{3} = g?$ og $2\frac{2}{3} = tg?$, men man kunde jo gennemføre Conseqvensen til den yderste Grændse, og tænke Censorcharaktererne ved Sammen-tællingen kun som $3\frac{5}{9} = g?$ og $2\frac{5}{9} = tg?$, der, overførte i Systemet for Hovedcharakterens Beregning, vilde faae Værdier af henholdsvis $3\frac{2}{3}$ og $\div 2\frac{2}{3}$: Examinanden havde da fortjent $5 \cdot 3\frac{2}{3} + 8 \cdot (\div 2\frac{2}{3})$ eller $16\frac{1}{3} \div 20\frac{1}{3}$, ialt $\div 4\frac{1}{3}$ P.; ikke desto mindre faaer han tredie Charakter, der kræver et Minimum af 33 P., idet man har skjænket ham $37\frac{1}{3}$ P. til hans selverhvervede negative $4\frac{1}{3}$.

2.

I det Forslag til nogle Forandringer i Underviisningsplanen, der af Horsens Skoles Rector og øvrige Lærere under 21de Juni 1861 er indgivet til Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet, og fremstillet i Skolens Program for samme Aar, bliver ogsaa Charakterberegningen omtalt. Der foreslaaes en Indskrænkning af Afgangsfagenes Antal, idet nuværende første Deel af Afgangsexamen skulde bortfalde; en Forandring i Pointsscalaen ved Bestemmelsen af Hovedcharakteren; en Udvidelse af den skriftlige Prøve, navnlig til Græsk, og en dobbelt Prøve i Dansk; den skriftlige Prøves Ligeberrettigelse med den mundtlige, og endelig en Forandring i Fagenes indbyrdes Stilling som Momenter til at danne Hovedcharakteren. Saaledes skulde nemlig efter dette Forslag Prøven i Dansk og skriftlig Latin gjælde hver 2 Gange, de matematiske Prøver tilsammen $1\frac{1}{2}$ Gang saameget som den græske Oversættelse, og disse 4 afsluttede Charakterer skulde da have en Værdi af idetmindste $6\frac{1}{2}$ tg., for at den Paagjældende kunde faae Ret til at indstille sig til den mundtlige Prøve. Ved den mundtlige Prøve skulde dernæst Arithmetik og Geometri kun give een Charakter, saa at der i det Hele blev 7 Fagcharakterer, men med Betydning som 15 Charakterer, idet Dansk, Græsk og Historie maatte regnes 2, Mathematik 3 og Latin 4 Gange saameget som Religion eller Naturlære. Om de Tilfældigheder, der fremgaae af Censorcharakterernes Afslutning til hele Talværdier, taler dette Forslag ikke; det synes imidlertid, som om det paatænkte Minimum af 4 tg. ved de 4 skriftlige Fag, eller af $6\frac{1}{2}$ tg. med Hensyn til de relative Værdier, forlanger en Afslutning allerede ved den skriftlige Prøve, og denne maatte da vel tillige forudsætte

en saadan ogsaa ved den mundtlige, hvorved disse to Prøvers ligeberettigede Sammenstilling atter vilde aabne Plads for nye Tilfældigheder. Derimod indeholder Forslaget en Forandring i Fagcharakterernes Talværdi som bestemmende Momenter for Hovedcharakteren, saa at ug. sættes = 6, mg. = 4, g. = 3, tg. = 1, mdl. = ÷ 3 og slet = ÷ 11, idet der klages over, at den nugjældende Beregningsmaade »lader Forskjellen mellem det virkelig Udmærkede og det jævnt Dygtige for lidet fremtræde, og giver det Middelmaadige for stor Overvægt i Sammenligning med en fortrinlig Præstation i et enkelt Fag.« Denne Forskjel i Beregningsmaaden bestaaer da deri, at, naar man efter Bekjendtg. af 13de Mai 1850 sætter 2 ug. + 1 g. = 3 mg., saa vilde efter Forslaget fra Horsens 1 ug. + 2 g. give 3 mg.; for de øvrige Charakterers Vedkommende vilde Forholdet blive uforandret, saasom 2 mg. + 1 tg. = 3 g., o. s. v.

Det jævnt Dygtige er altsaa fremstillet ved Charakteren g., hvis Forhold til ug. man har villet forandre; men det bør ikke oversees, at denne Sammenstilling kun finder Sted ved Bestemmelse af Hovedcharakteren; hvor derimod to særskilte Prøver stilles sammen for at afgive een Fagcharakter, saasom latinsk Stil og Version, der giver Summen af ug. + g. Fagcharakteren mg., der iøvrigt efter de nuværende Forhold ogsaa vilde fremkomme af ug. + tg. Naar det da i Bekjendtgjørelsen af 13de Mai 1850 hedder, at 2 ug. + 1 g. regnes lige med 3 mg., da faaer derved enhver af disse Charakterer en Værdi af 7, medens Middelværdien for de 13 Fagcharakterer, der give som Resultat: første Charakter, kun er $6\frac{1}{3}$; de to ug., der have hævet det ene g., saa at alle tre Charakterer kunne regnes for mg., ville altsaa endnu ophjælpe

næsten tre andre Fagcharakterer g. til første Charakterer som Hovedresultat.

Ifølge Bekjendtgj. af 13de Mai 1850 stiller Forholdet imellem ug. og de andre Fagcharakterer sig saaledes:

Til første Charakterer

vil 1 ug. bære $1\frac{1}{4}$ g., nemlig: $4\frac{2}{3}$ ug. + $8\frac{1}{3}$ g.,
 — $2\frac{6}{5}$ ug. — 1 tg. — $9\frac{3}{4}$ ug. + $3\frac{1}{4}$ tg.,
 — $6\frac{1}{3}$ ug. — 1 mdl. — $11\frac{1}{3}$ ug. + $1\frac{2}{3}$ mdl.
 slet taales ikke.

Til anden Charakterer

vil 1 ug. bære $2\frac{1}{4}$ tg., nemlig: 4 ug. + 9 tg.,
 — $2\frac{2}{7}$ ug. — 1 mdl. — $8\frac{1}{5}$ ug. + $4\frac{1}{5}$ mdl.,
 — $5\frac{2}{3}$ ug. — 1 slet — $10\frac{3}{11}$ ug. + $2\frac{3}{11}$ slet.

Til tredie Charakterer

vil 1 ug. bære $3\frac{1}{2}$ tg., nemlig: $2\frac{6}{7}$ ug. + $10\frac{1}{7}$ tg.,
 — $1\frac{3}{7}$ ug. — 1 mdl. — $8\frac{4}{5}$ ug. + $4\frac{1}{5}$ mdl.,
 — $4\frac{1}{11}$ ug. — 1 slet — $10\frac{2}{11}$ ug. + $2\frac{9}{11}$ slet.

Ved at forandre Pointsscalaen efter det fra Horsens Skole fremsatte Forslag vilde derimod

til første Charakterer

1 ug. bære $4\frac{5}{6}$ g., nemlig: $2\frac{2}{3}$ ug. + $12\frac{1}{3}$ g.,
 $1\frac{1}{3}$ ug. — 1 tg. — $7\frac{2}{3}$ ug. + $7\frac{2}{3}$ tg.,
 $2\frac{2}{7}$ ug. — 1 mdl. — $10\frac{8}{9}$ ug. + $4\frac{1}{9}$ mdl.,
 $5\frac{3}{7}$ ug. — 1 slet — $12\frac{1}{7}$ ug. + $2\frac{3}{7}$ slet,

til anden Charakterer

1 ug. bære $3\frac{1}{6}$ tg., nemlig: $3\frac{3}{4}$ ug. + $11\frac{3}{4}$ tg.,
 $1\frac{1}{9}$ ug. — 1 mdl. — $9\frac{9}{11}$ ug. + $5\frac{2}{11}$ mdl.,
 $3\frac{9}{11}$ ug. — 1 slet — $11\frac{1}{11}$ ug. + $3\frac{6}{11}$ slet,

og til tredie Charakterer

1 ug. bære $5\frac{1}{4}$ tg., nemlig: $2\frac{2}{3}$ ug. + $12\frac{2}{3}$ tg.,
 $1\frac{1}{7}$ ug. — 1 mdl. — 8 ug. + 7 mdl.,
 $3\frac{1}{7}$ ug. — 1 slet — $11\frac{5}{7}$ ug. + $3\frac{2}{7}$ slet.

Førend man gaaer ind paa dette Forslag, skulde man dog spørge: repræsenterer Charakteren ug. virkelig i Almindelighed det Udmærkede? kan man gaae ud fra, at hvor der ved Afgangsexamen gives ug. i et Fag, har Præstationen viist en betydelig større Dygtighed end den sædvanlige? Erfaring bekræfter det neppe. Det kommer vel an paa at bestemme, hvad man ved de enkelte Skoler forstaaer ved det virkelig Udmærkede, om det nemlig er det ug., der ved en Skole med 16 Afgangscandidater tildeelttes 13 af disse i et enkelt Fag, medens de 3 andre fik mg., eller om det er den Præstation, der ved Universitetet og nogle Skoler betegnes med ug †. Charakteren ug. har upaatvivlelig en forskjellig Betydning ved de forskjellige Skoler; thi om man end vilde antage, at de før omtalte 13 ug. og 3 mg. vare faldne paa et meer end almindelig velbegavet og flittigt Parti af Afgangscandidater, saa ledes man dog til at tvivle derom ved at følge det samme Parti to Aar senere ved Prøven i Dansk, der vel maa ansees for en af de paalideligere Modenhedsprøver, og der see disse 16 Candidater staae under det Almindelige, ja endogsaa under Privatisterne ved Universitetet. Snarere maatte man altsaa vente at see et Vidnesbyrd om noget Usædvanligt i Charakteren ug †, der ikke har nogen Hjemmel i de bestaaende Anordninger, og ligefrem er underkjendt af høiere Vedkommende; men et saadant ug † taber ogsaa Noget af det Imponerende, naar man seer en af de samme Skoler opføre Charakteren mg †, der ligesaalidt har nogen Hjemmel i de bestaaende Anordninger, og dog vel ikke kan betyde noget Udmærket

Skal der da være Anledning til at stille Fagcharakteren ug. noget høiere i Sammenligning med de andre

Charakterer, saa skulde man vel troe, at Erfaring havde godtgjort paafaldende uheldige Resultater ved Hovedcharakterens Bestemmelse i Henhold til Bekjendtgjørelsen af 13de Mai 1850; men dette er ingenlunde Tilfældet, som Oversigten over de senere Aars Examina vil godtgjøre. Fra 1836 til 1844 afholdtes examen artium alene ved Universitetet; fra 1845 til 1852 fortsattes denne, medens den provisoriske Plan gennemførtes ved de 3 udvidede Skoler og senere med Modificationer ifølge Bekjendtgj. af 13de Mai 1850 efterhaanden ved de andre Skoler; fra 1853 til 1861 var Planen gennemført ved alle Skoler, medens Adgangsexamen afholdtes ved Universitetet efter de samme Bestemmelser; de latinske Hovedcharakterer ved examen artium sættes lige med de senere danske. I denne Aarrække vise Examenslisterne følgende Resultater:

	1stem. Udm.	1ste.	2den.	3die.	Umod- ne.	Ialt.
1836—44. Ex. art. ved Universitetet.	25	686	589	25	60	1385
1845—52. Ex. art. ved Universit. .	13	393	358	6	19	789
Afgangsexam. ved Skoler	9	123	69	"	"	201
1853—61. Ad- gangsexam. ved Universit.	"	28	135	21	"	184
Afgangsexam. ved Skoler	55	630	433	9	"	1127

Denne Oversigt bliver tydeligere ved at fremstille Resultaterne procentviis:

	Iste m. Udm.	Iste.	2den.	3die.	Umod- ne.
1836—44. Ex. art. ved Universitetet	1,8	49,5	42,5	1,8	4,3
1845—52. Ex. art. ved Universitetet	1,6	49,8	45,3	0,8	2,4
Afgangsexam. ved Skoler	4,5	61,2	34,3	"	"
1853—61. Adgangsexam. ved Universitetet . . .	"	15,2	73,4	11,4	"
Afgangsexam. ved Skoler	4,9	55,9	38,4	0,8	"
og, hvis man i den sidste Periode vilde regne baade Universitetet og Skoler sammen, for at see den nyere Skole- plans Resultater i Mod- sætning til den tidligere examen artium:					
1853—61	4,2	50,2	43,3	2,3	"

Udfaldet har altsaa været gunstigere efter den nu-gjældende Skoleplan end ved den tidligere examen artium; men dette taler ikke for en Ubillighed i Charakterernes Sammenstilling, saa det skulde synes nødvendigt, at give Charakteren ug. en større Betydning i Forhold til de andre Charakterer *).

*) Dette Virkelighedens Resultat turde vel fremhæves ligeoverfor Ideen om Overanstrengelsen og de opskruede Fordringer, og naar det udsiges, at Resultaterne fremtvinges paa Individernes Bekost-

Vilde man imidlertid indrømme, at det virkelig Udmærkede, eller rettere Charakteren ug., burde have en større Betydning end den, der følger med den nugældende Beregning: ug. = 8, mg. = 7, g. = 5, osv., saa maatte der dog ikke tilføies andre Bestemmelser, som modarbeide dette, saa at man kommer til at lægge Vægten, ikke paa den udmærkede Præstation i et enkelt Fag, men kun i et eneste, nemlig Latin, ligesom ogsaa det Mangelfulde i Præstationen, det ligefrem Slette, kun faaer sin Betydning ved dette samme Fag. At dette bliver Tilfældet ved den i Horsens Program foreslaaede Forandring, vil sees af følgende Exempler, idet for Sammenligningens Skyld tilføies Resultatet af Hovedcharakterens Beregning efter det nugældende System, Latinens dobbelte Charakter, ogsaa med den efter Forslaget fra Horsens modificerede Scala.

ning, idet Skolens Fordringer ere altfor fremadstræbende, saa vidne ogsaa Examenslisterne herimod. I Perioden fra 1853 til 1861 have 184 Candidater fuldendt Adgangsexamen ved Universitetet (85 af disse have taget første Deel ved Skolerne), men med forskjelligt Mellemtid. Første og anden Deel ere nemlig absolverede med følgende Resultater af

	1ste Char.	2den Char.	3die Char.	Ialt.	pCt.
samtidigt		2		2	1,1
med 1 Aars Mellemtid	13	39	7	59	32,1
med 2 Aars	12	64	10	86	46,7
med flere Aars	3	30	4	37	20,1

Skoleplanen bestemmer en toaarig syvende Klasse, eller 2 Aars Forløb mellem første og anden Deel af Afgangsexamen, og Skolerne kunne ikke gjøre nogen Forandring heri; men naar nu af dem, der gaae uden om Skolerne eller forlade Skolen fra 6te Klasse, Tredieparten mener at kunne fuldende Studiet paa den halve Tid, saa tør man dog ikke antage, at Skoleplanens Fordringer have været altfor anstrengende i Forhold til Tiden.

Under den Forudsætning, at første Afdelings 4 Fag, der nu ophøre ved Udgangen af 6te Klasse, falde bort som Led i Hovedcharakteren, vilde altsaa efter Bekjendtgj. af 13de Mai 1850 blive tilbage 9 Specialcharakterer, og Stadierne for de forskjellige Hovedcharakterer vilde derefter blive 68—55—29—23; men man kan vel ikke antage, at Latinens Stilling til de 11 andre Fag, nemlig med dobbelte Charakterer, uden videre skulde overføres, naar 4 af disse vare udeladte af Beregningen, eller at, ligesom dette Fag nu bestemte $\frac{2}{3}$ o: 15,4 pc. af Hovedcharakteren, saaledes skulde det i Fremtiden ved Bortkastelsen af Afgangsexamens første Deel bestemme $\frac{3}{4}$ eller 22,2 pc. af Hovedcharakteren. Vilde man derfor stille alle Fag lige, med enkelte Charakterer, om endogsaa Arithmetik og Geometri smeltede sammen til eet Fag, saa vilde ved disse 7 Afgangsfag Stadierne blive 53—43—23—18, og skulde fremdeles den Paastand, at det Udmærkede nu ikke kommer til sin Ret, finde Medhold, saa at de i Horsens Program foreslaaede Talværdier 6, 4, 3, 1, $\div 3$, $\div 11$ bleve gjældende, da kunde ogsaa disse overføres paa de 9 Charakterer med Stadier 46—32—19—16, eller paa de 7 Charakterer med Stadier 36—25—15—13. De forskjellige Beregningsmaader ville da stille Hovedcharaktererne saaledes:

7 Char. Ny Scala.	1ste umoden	1ste umoden	2den umoden	1ste umoden	2den umoden	1ste umoden	3die umoden	umoden umoden	2den umoden	2den umoden
Lige Beregn. af Fagene. 7 Char.	2den umoden	2den umoden	2den umoden	2den umoden	1ste umoden	3die umoden	umoden umoden	umoden umoden	2den umoden	3die umoden
9 Char. Ny Scala.	2den umoden	1ste umoden	3die umoden	umoden umoden	1ste umoden	umoden umoden	umoden umoden	umoden umoden	2den umoden	2den umoden
13de Mai 1850. 9 Char.	umoden umoden	2den umoden	3die umoden	umoden umoden	2den umoden	umoden umoden	umoden umoden	3die umoden	2den umoden	umoden umoden
Forslag fra Horsens. 15 Char.	umoden 2den	1ste umoden	3die umoden	2den umoden	2den umoden	2den umoden	3die umoden	umoden umoden	1ste umoden	2den umoden
Naturlære.	ug. slet	ug. s.	ug. s.	slet mdl.	ug. mg.	mdl. mg.	mdl. mg.	mdl. mg.	ug. mg.	mdl. mg.
Mathematik.	ug. s.	ug. s.	ug. s.	mdl. mg.	mg. mg.	mdl. mg.	ug. mg.	tg. mg.	mg. mg.	tg. mg.
Historie.	ug. s.	ug. s.	ug. s.	ug. mg.	mg. mg.	mdl. mg.	tg. mg.	ug. mg.	ug. mg.	tg. mg.
Religion.	ug. s.	ug. mg.	slet mg.	ug. s.	mg. mg.	mdl. mg.	mdl. mg.	ug. mg.	mdl. mg.	mdl. mg.
Græsk.	ug. s.	ug. mg.	ug. mg.	ug. mg.	mg. mg.	ug. mg.	tg. mg.	mdl. mg.	s. mg.	s. mg.
Latin.	slet s.	mdl. mdl.	ug. tg.	mg. mg.	mdl. mg.	ug. mg.	ug. mg.	mdl. mg.	ug. mg.	ug. mg.
Dansk.	ug. s.	ug. mg.	ug. mg.	ug. mg.	mg. mg.	mdl. mg.	tg. mg.	mg. mg.	s. mg.	tg. mg.

Der ligger ganske vist noget Vilkaarligt i at fastsætte de Værdier, hvormed Specialkaraktererne skulle gaae over som Momenter til at danne Hovedkarakteren; men det nugjældende System for Pointsværdierne og den efter Forslaget fra Horsens modificerede Scala kunne dog ikke bringe et saadant Misforhold tilveie, som det fremsatte Forslag til Fagkarakterernes forskellige Værdi efter Fagernes formeentlige Betydning som Led i den almindelige Dannelse. Hvis man vilde lade de 7 Fagkarakterer beholde deres oprindelige Værdier (6—5—4—3—2—1) og deraf uddrage en Middelkarakter, saa viser det sig, hvilke mærkelige Resultater der kunne fremkomme ved Forandringen i Fagernes indbyrdes Forhold. De forskellige Hovedkarakterer ville saaledes i de 12 ovenfor anførte Exempler fremgaae med følgende Gjennemsnitsværdier:

	Forslag fra Horsens. 15 Char.	13de Mai 1850. 9 Char.	Ny Scala. 9 Char.	Lige Beregn. af Fagene. 7 Char.	Ny Scala. 7 Char.
1ste Char.	4,8	»	5,2	5	5,2
2den —	3,8	4,9	4,7	4,9	4,3
3die —	3,6	4,4	4,1	4,1	4
umoden . .	4,7	3,8	3,5	3,4	4

● Skulde der nu gjøres Forandringer i Pointsscalaen for at bringe det virkelig Udmærkede til sin Ret, saa kan man dog ikke sige, at dette finder Sted, naar slet i Latin og ug. i alle de andre Fag giver som Resultat »umoden«; forandres saa dette slet til mdl.; udkommer som Resultat første Karakter, hvilket atter frembyder en Mærkelighed, naar man seer hen til Fagkarakterernes indbyrdes Forhold; det er jo klart, at tg. er en Karakter, som staaer

under eller ved den laveste Grændse af det Tilladelige, idet tg. i alle Fag vilde give som Resultat: umoden; tg. i Hebraisk ansees som bestaaet, og fritager for den specielle Prøve, der ellers aflægges af dem, som ville begynde paa det theologiske Studium, hvorimod Charakteren mdl. gjør en saadan Prøve nødvendig. I Analogi hermed skulde man mene, at mdl. i Latin maatte ansees at give som Resultat i dette Fag »ikke bestaaet«, og dog bringer det første Charakter; hvis man saa siger, at det er slet, der alene udtrykker det virkelig Utilladelige, saa moder man atter et Exempel med slet i Religion, slet i Naturlære, mdl. i Mathematik, der giver tredje Charakter, og paa den anden Side maa dog mdl. efter Forslaget fra Horsens have en ikke ringe nedsættende Værdi, naar mdl. i Latin, mg. i tre Fag og g. i tre andre Fag fører til Resultatet »umoden«. Medens Latin nu bestemmer $\frac{2}{3}$ eller 15,4 pCt. af Hovedcharakteren, som ved den simple Bortkastelse af de fire Fag ved Afgangsexamens første Deel vilde blive $\frac{2}{3}$ eller 22,2 pCt., har man i Horsens villet sætte det til $\frac{1}{3}$ eller 26,7 pCt., og motiverer dette saaledes Side 34: »Maa det end erkjendes, at ethvert Fag, som er optaget i Skolen, udgjør et nødvendigt Element i den almindelige Dannelse, — saa følger heraf dog kun, at det ene Fag bør behandles med samme Alvor som det andet, at samme Fordringer til Duelighed bør stilles i dem alle, og at Præstationerne i dem alle bør bedømmes efter eensartede Regler, saa at den samme Specialcharakter i to Fag betegner samme Duelighedsgrad i det ene som i det andet; derimod kan det fornuftigviis ikke antages, at alle Fag i lige Grad skulde medvirke til Disciplenes almindelige Uddannelse, og naar det i Motiverne til den prov. Underv. udtales, at ethvert Fag for sig udgjør en selvstændig

og integrerende Deel af den lærde Underviisnings Cyclus, saa ere efter vor Anskuelse de enkelte Fag tvertimod kun Skolens Midler til at fremme almindelig Dannelse.« Men saa er jo netop ogsaa Latinen kun et af Skolens Midler (ikke det absolute og ene gyldige), og hvis man vilde fremsætte den Paastand, at Latin er det væsentligste, for ikke at sige det uundgaelig nødvendige Middel til Dannelsen, saa ligger deri, at den almindelige Dannelse ikke, i al Fald vanskeligt, lader sig tilegne uden igjennem Latin, en Paastand, for hvilken Nutiden vist vilde fordre et mere omfattende Beviis. Latinens Betydning som Led i den almindelige Dannelse kan dog ogsaa i Tidernes Løb undergaae en Forandring. Engang var Latinen det Medium, hvorigjennem Videnskabens Resultater bleve tilgængelige for dens Dyrkere, og den Vei, hvorved de igjen alene kunde haabe at indvirke paa Samtid og Eftertid; at disse Tider ere svundne, vil vist Ingen negte, og man kan henvise til en ubestridelig Autoritet i Skolesager, der udtaler sig saaledes: »For at svare til vor Tids Cultur i dens Grundlag — og derefter maa Skolen stræbe, om den end skal holde sig fjernt fra den urolige og ustadige Higen og det letfærdige og trodsige Brud med Traditionen, — har vor lærde Skole efterhaanden maattet dele Pladsen anderledes, end tidligere, imellem to Hovedelementer, det historisk-philologiske, det paa den gennemløbne Culturbevægelse og paa dens Skikkelser i Menneske- og Gemytslivet tilbagekuende, og det mod den ydre Natur vendte, og det vilde være underligt, om ikke Begrænsningen og Grupperingen af disse Elementer i det Enkelte skulde fremkalde nogen Meningsforskjellighed ogsaa hos dem, der i det Væsentlige slutte sig til den Maade, hvorpaa Opgaven er løst.« —

Man kunde dernæst sige, at Latin er det Sprog, der har den meest fuldendte Grammatik; at tilegne sig denne, maatte da være Opgaven for den, der vilde lære at benytte sit Modersmaal paa den rette Maade, saavel som ogsaa at finde Reglerne for andre Sprogs Bygning: det synes, som om ogsaa denne Grund til Latinens Vigtighed fremfor alle andre Videnskabens Retninger er ifærd med at tabe sig, naar man stedse kommer til at indskrænke det statarisk Læste meer og meer, og derimod at fremhæve cursorisk Læsning og extemporal Læsning (Hors. Progr. S. 31: »endelig holde vi os forvissede om, at en nogenlunde omfattende cursorisk Læsning af Skrifter, der have Nyhedens Interesse, dels med, dels uden Forberedelse, baade vil give bedre Udbytte end Repetitionen af det tidligere Læste, til hvilket Disciplene sjelden med synderlig Lyst vende tilbage, og derhos kræve mindre Hjemmearbejde end den statariske Læsning, hvis tilsvarende Indskrænkning navnlig vil medføre en ønskelig Lettelse i den ofte anstrengende Examenslæsning«). Der bliver da tilbage som Hovedformaal for den latinske Underviisning at muliggjøre »den autoptiske Betragtning af Oldtidens primitive Cultur og Udvikling, som tilsigtes, og hvori det dannende Moment ved denne Deel af Underviisningen for største Delen maa ansees at ligge« (de philolog. Medlemmers Betænkning i Commissionen af 1850). Men det vil ikke være uden Interesse at see, hvilke Fordringer denne autoptiske Betragtnings Muliggjørelse stiller til den studerende Ungdom — og derefter stille sig det Spørgsmaal, om en fiirdobbelt Vurdering af Præstationen bør være nødvendig, eller om den overhovedet vil være istand til at opfriske Latinens falmende Glands.

Den nugældende Underviisningsplan gaaer ud fra et otteaarigt Skolekursus; regner man i dette c. 9360 Underviisningstimer, der gjøre Krav paa Disciplenes Hjemmearbejde, da falde af disse 2106 eller 22,5 pCt. paa Latin; gaaer man ud fra tredie Classe, hvor Latin begynder, da ville af 7488 Timer 28,1 pCt. eller 2106 Timer høre til dette Fag, medens der ved Afgangsexamen stilles Fordringer til Disciplene i 11 andre Videnskaber, og skulde man komme til at ophæve Forbindelsen imellem den nuværende første og anden Deel af Afgangsexamen, saaledes at de 4 Fag bortfaldt, da vilde, som forøvrigt ogsaa nu er Tilfældet, i 7de toaarige Klasse af c. 2379 Timer falde 702 eller 29,5 pCt. paa Latin, medens de 7 andre Fag kun beholdt 70,5 pCt. eller i Gjennemsnit 10 pCt. Til denne Overvægt af Tid har Faget fremdeles beholdt sine to Charakterer ved Afgangsexamen i Modsætning til de andre Fags enkelte, og har dernæst beholdt sin selvstændige skriftlige Prøve, medens denne for andre Fags Vedkommende omtrent har tabt sin Betydning; det er derfor vistnok aldeles correct, naar der siges, at ingen Charakter i noget Fag regnes høiere eller lavere end i det andet; men man kan ikke sige, at alle Fag ere stillede lige, saalænge Latin har sin mundtlige og selvstændige skriftlige Charakter, medens andre Fag, hvor den skriftlige Prøve burde have Overvægten, ere stillede under heelt andre Vilkaar. For Latinens Vedkommende kan det derfor vel neppe paastaaes, at Charaktererne give en ikke ringe Fristelse for Disciplene til at dyrke Bifagene paa Hovedfagets Bekostning, — ja, naar man ved Bifagene tænker paa første Deel af Afgangsexamen, da er det naturligt, at Arbeidet i 6te Klasse fornemmelig kastes paa disse, fordi Resultaterne ved Aarsprøven beholde

deres Betydning hele to Aar efter, og fordi de ved første Deel af Afgangsexamen vundne Points hos Mange afgive det væsentligste Bidrag til Hovedcharakteren; men i de foregaaende Aar gives der virkelig ingen Fristelse til at forsømme Latin. Latin har sine 9 ugentlige Timer; forbundet med det andet gamle Sprog, Græsk, have begge Fag 14 Timer om Ugen, eller omtrent $\frac{2}{3}$ af Skoletiden; det er saaledes den væsentlig bestemmende Factor ved Disciplenes Oprykken igjennem Klasserne, og det kan maaskee siges med Grund, at den, der har fulgt med i Latin og Græsk, som Oversidder vilde faae det temmelig let, skjøndt der vel ved Afvexling af Forfatterlæsning kunde gives ham tilstrækkeligt at bestille; thi Overmodenhed i grammatikalske Kundskaber vil vel sjelden findes. Spørgsmaalet om Opflytning stilles da sædvanligt saaledes: kan han følge med i Latin og Græsk, 9: i $\frac{2}{3}$ af Underviisningstiden, saa er det mindre væsentligt, om han staaer tilbage i et af de andre Fag, der kun have et Par ugentlige Timer, — medens det dog turde være klart, at en decideret Umodenhed, f. Ex. i Geometri, gjør det umuligt for ham at fatte og følge med i det næste Aars Pensum, der bygges paa det foregaaende. Latin har saaledes det overveiende Antal Timer paa Skolen, og, hvad der er uadskillelig forbunden hermed, gjør den største Fordring til Hjemmefliden; det er i Virkeligheden den bestemmende Factor ved Opflytningen, dels paa Grund af Tiden, dels ogsaa af andre Hensyn. Saalænge Skolerne saagodtsom udelukkende ere i Philologernes Hænder, ville altid de gamle Sprog faae en betydelig Overvægt i Skolens Dom over Disciplenes Modenhed til Opflytning; det er naturligt, ja det Modsatte vilde være uforklarligt, at de philologiske Rectorer med Forkjærlighed dvæle ved de Fag,

hvortil de selv have offret Tid og Kræfter, og hvori de selv give Underviisning, sædvanligt i 7de Klasse; at de derfor følge disse Fag gjennem hele Skolen med en Sagskundskab og en Interesse, hvorved nogle af de øvrige Fag ikke kunne glæde sig, — og kan man derefter sige, at der i den nugjældende Charakterberegning skulde ligge en ikke ringe Fristelse til at dyrke Bifagene paa Hovedfagernes Bekostning? maa man ikke snarere sige, at Disciplene strax ere satte paa det modsatte Standpunkt? i tredie Klasse faaer Latin sine 9 Timer med det tilsvarende Hjemmearbejde; hertil komme andre Bestemmelser, saasom at de øvrige Fag maae vige tilbage for dette mere fremtrædende; at man sørger for at faae dette henlagt til Morgentimerne, hvor Disciplene ere meest modtagelige; at det strax faaer den overveiende Betydning ved Opflytningen, og med denne Anskuelse for Øinene kommer Disciplen i 6te Klasse, hvor vistnok de fire Afgangsfag faae deres rigelige Deel af Hjemmearbejdet; men Oprykningen i 7de Klasse er det sidste Stadium, hvor Skolen har den bestemmende Myndighed, og om end Resultatet i de fire Afgangsfag er nok saa glimrende, saa kommer dog Spørgsmaalet om Modenhed i de gamle Sprog ligefuldt til sin Ret, og ikke mindst der, hvor Rector selv har Underviisningen i disse Fag i 7de Klasse; det viser sig ligefrem deri, at af Privatisterne have en ikke ringe Deel taget første Deel af Afgangsexamen ved Skolerne; naar disse saa ikke have villet opflytte dem, saa gaac de ud, og med det vundne Udbytte, lad os blot sætte 4 mg. eller 28 Points, gaac de freidig de 9 andre Charakterer imøde, idet disse blot behøve at forskaffe dem 5 Points til tredie Charakter, eller 13 Points, $\text{o: } 1 \text{ g.} + 8 \text{ tg.}$, til anden Charakter.

Ifølge denne Latinens Stilling i Skolernes Underviisningsplan synes dette Fag altsaa ikke at trænge til kunstige Hjælpe-midler (Charakterens fiirdobbelte Betydning) for at hævde sin Plads; skulde man ikke snarere antage, at f. Ex. Naturlære maatte behøve en saadan Hjælp? Disciplen i 7de Klasse veed, at han nu ikke trænger til Skolens Anerkjendelse af hans Modenhed; om to Aar indstiller han sig selv til Afgangsexamen, og saa kunde der dog gjerne ligge en Fristelse for ham til at forsømme et aldeles nyt Fag (Horsens Program S. 33: »de uheldige Virkninger heraf vise sig især paa Underviisningens høiere Trin«), naar han efter det der fremsatte Forslag kunde taale et slet i Naturlære, og med g. i de andre Fag dog faae anden Charakter. Mener man nu, at Naturlære med en saadan Stilling i Charakteersystemet alligevel kan hævde sin Plads, saa maa vel deri ligge et Vidnesbyrd om, at dette Fag har noget Tiltrækkende for den Unge, og naar man ikke vil give alle Fag lige Vægt, saa skulde man dog ikke bruge de kunstige Hjælpe-midler netop der, hvor alle andre Hensyn tidligere have gjort sig gjældende. Alle de Fag, der indgaae som Dele af Afgangsprøven, ere vel derved anerkjendte som Led i den almindelige Dannelse; det fuldendte Maal naaes vanskeligt, men jo flere af disse Led den Unge formaaer at tilegne sig, desto bedre, og turde saa ikke de Fag være at foretrække, der gennem et kortere Tidsrum ere istand til at frembringe et tilfredsstillende Resultat, fremfor et Fag, der fra 12 til 18 Aars Alderen lægger Beslag paa meer end Fjerdeparten af den Unges aandelige Arbeidskraft? kan ikke her den autop-tiske Betragtning af Oldtidens primitive Cultur og Udvikling blive for dyrekjøbt, navnlig naar man seer, at Philologer ex professo vedkjende sig først at have

fundet den rette Nydelse af Homer gennem en dansk Oversættelse?

Hvis der nu ikke i Faget selv findes nogen tilstrækkelig Grund til at fremhæve det paa de andre Fags Bekostning, ligger det Spørgsmaal nær, om det er Tidens Aand, der bringer til at opstille saadanne Fordringer, eller om disse ikke snarere ville føre til en Fordømmelsesdom over Skolerne. Dersom Underviisningens Formaal i de lærde Skoler fornemmelig gaaer ud paa at bibringe Kundskaben i de gamle Sprog, da bliver dette Formaal hos en stor Deel af Eleverne ikke realiseret. Betragter man f. Ex. Forholdene her ved Nykjøbing Skole, som de fremgaae af de sidste 13 Aars Programmer, da have 216 Disciple benyttet Underviisningen; af disse have kun 55 fuldendt Skolens Cursus og absolveret Afgangsexamen, medens 87 ere udmeldte paa et tidligere Stadium, 6 ere døde, og ved det sidste Skoleaars Slutning talte Skolen endnu 68; dette sidste Antal kan imidlertid ikke antages at gjøre nogen Forandring i Forholdet, eftersom Optællingen i det første af disse 13 Programmer begyndte med et Discipelantal i hele Skolen af 53, hvoraf 22 dimitteredes, 30 forlode Skolen før Tiden og een døde. Det er altsaa ikke Pluraliteten af Skolens Disciple (hvis dette Forhold gjentager sig ved andre Skoler), der fuldende Skolens Cursus, og naar man ikke vil antage, at Skoleplanen stiller overdrevne Fordringer, som kun de færreste kunne tilfredsstille, saa ligger heri et Vidnesbyrd om, at Mange i de lærde Skoler kun søge den almindelige Fordannelse, der ikke kaster sig over enkelte Fag, og der synes da heri at ligge en Opfordring til ikke at specialisere Skolens Formaal, og navnlig ikke søge at rette dette meer og meer over paa et Fag, der vel tidligere har været saa

godt som eneherkende, men hvis Indflydelse i det sidste halve Aarhundrede har været stadig aftagende.

3.

Dersom altsaa det nugjældende Charakteersystem har sine Mangler, saa store, at en Reform er uundgaelig nødvendig; dersom det Forslag, Lærerne ved Horsens Skole have fremsat, vel i een Retning (Ligeberettigelse af den skriftlige og mundtlige Prøves Resultater) er et Fremskridt, men derimod i en anden synes at modarbeide Tidsaanden og at vanskeliggjøre Skolens Stilling ligeoverfor Omverdenen, ligesom det da heller ikke kan siges frit for at frembringe mærkværdige Resultater i Henseende til Hovedcharakteren, saa kunde man mene, at Nødvendigheden førte ind paa den Vei, der fremsættes i 4de Indstillingspunkt af den før omtalte Adresse til Cultusministeren, nemlig Begjeringen om, at der ved Elevernes Afgang fra Skolen til Universitetet »for Skolens Friheds Skyld« blot meddeles dem et almindeligt Modenheds Vidnesbyrd uden Charakteersbetegnelse. Hvad forstaaes saa ved et almindeligt Modenheds Vidnesbyrd? er det Skolens motiverede Bedømmelse af den paagjældende Discipels aandelige Evner, af den Iver, hvormed han har stræbt at uddanne disse gennem en Række af Aar, og det større eller mindre Held, hvormed disse Bestræbelser ere kronede, saa er det jo i Grunden ikke andet end den Charakter, Skolen efter sit Kjendskab vil tilkjende ham, og saa opnaaes der ikke andet end Tilfredsstillelsen af den honnette Ambition, der ikke ønsker at see A med anden Charakter, naar B har faaet første; eller er det maaskee en laconisk Betegnelse af Skolens Dom, der kunde afgives f. Ex. i Form af et Adgangskort til Universitetets Høresale? — Gaaer man ud

fra Skolens Forhold til Disciplene, da er det naturligt, at der gennem en Række af Aar, i hvilke Opmærksomheden, Dag ind og Dag ud, har været rettet paa Personerne, maa være dannet en Dom, der efter Vedkommendes fulde Overbeviisning kunde vidne om Modenheden; men Skolen staaer ogsaa i Forhold til Omverdenen, der i Almindelighed optræder critiserende, som i den lange Debat om Underviisningsplanen, hvis Resultat blev Adressen; imod denne Kritik kan Skolen kun stille sin aarlige offentlige Examen, der skal udvise, hvorledes den enkelte Skole har opfattet Underviisningsplanen, hvorledes den søger at realisere denne, og med hvilket Maal den bedømmer de opnaaede Resultater. Udtrykket for denne Dom har man fremstillet ved de afgivne Charakterer, som den Betegnelse, der var den hensigtsmæssigste til at afrunde de enkelte Prøver til en samlet Heelhed. Hvori ligger da det Forfærdelige i Begrebet Charakter? mon der skulde gives een eneste iblandt Adressens 705 Deeltagere, der ikke selv er i det Forhold, at hans nuværende Virksomhed bliver underkastet en Bedømmelse, og gjør det saa nogen principiel Forskjel, om denne Dom udtales i fleerleddede Sætninger eller med den kortere Betegnelse, der kaldes en Charakter? mon ikke Enhver iblandt dem selv optræder dømmende, mange over Personer, alle idetmindste over Skoleplanen, over dem, der have forfattet den, og over dem, der skulle arbejde med den? hvorfor vil man da søge at fremkalde hos Ungdommen en saadan Afsky for en Charakter, fordi den sammenlignende overføres til en Points-værdi? forsaavidt Ingen er hævet over Samtidens Dom, kan vel heller ikke den opvoxende Ungdom fordre sig fritagen, og den Bedømmelse, der ved Skolerne udtales over den Enkelte, tør vist i Upartiskhed som og i

Billighed stilles ved Siden af enhver anden paa Livets senere Stadier udtalt Dom.

Er det i Disciplenes Interesse, man forlanger Charakteer-systemet afløst af et almindeligt Modenheds Vidnesbyrd? det maa da være klart, at et saadant kan ikke aftvinges Skolen imod dens bedre Overbeviisning, hvad enten det saa skulde afgives af den enkelte Styrende alene eller af dem, der have taget Deel i Skolens daglige Gjerning, og der vilde da indrømmes Skolen en Myndighed, hvoraf den for Øieblikket ikke er i Besiddelse. Nu absolveres første Deel af Afgangsexamen i sjette Klasse, og derefter bestemmer Skolen, hvorvidt den Paagjældende kan opflyttes; hermed ophører Skolens Raadighed over Indstillingen til Examen, eller rettere, den er allerede oplørt; den, hvem Skolen opflytter i syvende Klasse, indstiller sig selv to Aar efter til Afgangsexamens anden Deel, og Prøvens Udfald bestemmer, hvorvidt han har bestaaet denne eller ikke; den, hvem Skolen ikke tiltroer sig at kunne opflytte som moden, han kan frigjøre sig for denne Dom; han har det nu i sin Magt at optælle det erhvervede Udbytte fra de fire Afgangsfag ved første Deel, og kan allerede efter eet Aars Forløb indstille sig til Examens anden Deel ved Universitetet; mon en saadan vilde samtidigt kunne have erholdt et almindeligt Modenhedsbeviis fra den Skole, han forlod? kan nu Modenheds Vidnesbyrdet ikke aftvinges Skolerne, saa er det ubestrideligt en Fordeel for den Unge, at han selv kan indstille sig til Afgangsexamen, kan forlange sine Kundskaber bedømte med al den Garanti, som Offentligheden medfører, og det har dog vel ikke været Adressens Hensigt at berøve Disciplen denne Fordeel? man har maaskee meent, at det nuværende Forhold burde vedblive, nemlig Retten til at indstille sig selv til Afgangsex-

prøven, men at der ikke skulde gives Charakterer, og kun voteres et »Bestaaet« eller »Ikke bestaaet«, enten efter Prøven i de enkelte Fag eller ved en almindelig Censur over det hele Resultat. Det er imidlertid Charakter-systemet, der staaer paa den mildere Side, og det er vist ikke i modsat Retning Adressens Deeltagere have søgt at bevirke en Forandring. Hvis man blot havde Valget imellem »Bestaaet« eller »Ikke bestaaet«, synes det naturligt, at »Ikke bestaaet« i Prøven ved det enkelte Fag maatte medføre det samme Resultat for den hele Afgangsprøve; thi det vilde være besynderligt, om Underviisningsplanen fastsatte nogle Fag som væsentlige Momenter for at tilegne sig den almindelige Dannelse, og det saa skulde staae i Examinandens Magt at frigjøre sig for et eller flere af disse. Charakter-systemet gaer dog vel saa langt som muligt, idet Charakteren slet kan udjævnes eller tabe sin Betydning overfor gode Præstationer i andre Fag; at dette imidlertid bør være vanskeligt, ligger deri, at man allerede har en Charakter mdl., der, efter Analogien at dømme, bør falde sammen med »umoden« i paagjældende Fag. Som Forholdene nu ere, kan Disciplen i 7de Klasse aldeles ignorere Fordringerne i mekanisk og chemisk Physik samt Astronomi, og desuagtet med 2 mg. og 10 g. i de andre Fag faae anden Charakter; men en ligefrem Tilstaaelse af denne Mulighed ved at admittere »Ikke bestaaet« som brugeligt Moment til at fremkalde et Modenheds Vidnesbyrd turde dog være upassende. Hvis man tænkte sig Modenheds Vidnesbyrdet afgivet efter en almindelig Censur over det hele Resultat, da kunde denne efter de bestaaende Forhold kun omfatte den nuværende anden Deel af Afgangsexamen; men selv herved synes der at ville fremgaae uoverstigelige Vanske-

ligheder, om der endogsaa til Bedømmelsen af de 8 Fag kunde afgives 24 forskjellige Censorer; selv da kunde der fremkomme Resultater, der ikke vilde staae tilbage for Pointsberegningens i dens nuværende Skikkelse. Skulde her være Tale om $\frac{2}{3}$ eller $\frac{3}{4}$ af Stemmerne som afgjørende, altsaa 8 eller 6 Stemmer liggende under for Majoriteten, saa vilde det dog være en ubestridelig Forskjel, om disse 6 eller 8 Stemmer vare spredte imellem Fagene eller concentrerede paa et Par enkelte Fag; en omtvistet Modenhed i Fagene kan ikke stilles lige med en decideret Umodenhed i Fjerdeparten af de stillede Fordringer. Indskrænkedes Censorerens Antal, kunde man tænke sig, at de afgjørende Stemmer vare concentrerede paa færre Fag, medens Minoritetens Stemmer omfattede den større Deel af Fagene, og saa er det dog klart, at Censuren ikke kan fordeles ligelig imellem Stemmerne, idet Tilfældigheden vilde faae et endnu større Spillerum end ved den nugældende Pointsberegning, og Collision under visse Omstændigheder vilde blive uundgaelig, f. Ex. naar en Censor havde været tilstede ved to Fag, hvor han for det ene maatte stemme »Bestaaet«, og for det andet ligesaa decideret »Ikke bestaaet«; hvorledes skulde han saa stemme ved den endelige Censur? eller, dersom han kun havde været tilstede ved et enkelt Fag, og havde stemt »Ikke bestaaet« imod de to andre Censorer, saa havde Faget dermed været afgjort, medens han ved en samlet Slutningsvotering vilde faae fuldgyldig Stemme, og i Forening med et Par andre Censorer under samme Forhold kunde komme til at afgjøre Hovedresultatet. I en anden Henseende lade de nuværende Forhold sig heller ikke forene med Charakterernes Afskaffelse; hvorledes skulde man ellers søge at forene en skriftlig og en mundtlig Prøve i samme

Fag, naar der voteredes »Bestaaet« for den ene og »Ikke bestaaet« for den anden, eller hvorledes vilde det gaae med Sammensmeltningen af saadanne Resultater for de to Prøver i skriftlig Latin? det synes derfor nødvendigt at beholde Charakteersystemet, naturligtviis frigjort for de nu mulige mærkværdige Tilfældigheder.

4.

Den ene Tilfældighed ved det nu gjældende Charakteersystem er Censorcharakterernes Afslutning til hele Værdier; der ligger aldeles Intet til Hinder for, at $3\frac{1}{2}$ kaldes tg. og $3\frac{2}{3}$ derimod g., men det er urimeligt, som det nu skeer, at regne den ene af disse Værdier som Moment i Hovedcharakteren for 5 Gange bedre end den anden. Ligesaa vel som de hele Fagcharakterer ved Overgangen til Hovedcharakter, saaledes kunde ogsaa de i Brøker udtrykte Modificationer ved Fagcharaktererne, fremkomne ved Sammenregningen af de tre Censurers enkelte Charakterer, men som nu gaae op eller ned til det nærmeste Heeltal, overføres i Systemet for Hovedcharakterens Beregning, idet f. Ex. $3\frac{1}{2}$ eller $3\frac{2}{3}$ regnes som tg + $\frac{1}{2}$ eller $\frac{2}{3}$ af det Stadium, der ligger imellem tg. og g.; da dette Stadium, Afstanden imellem g. og tg., er 4 Points, vil altsaa den overskydende Brøk ved $3\frac{1}{2}$ eller $3\frac{2}{3}$, der nu enten, som $\frac{1}{2}$, bortkastes, eller, som $\frac{2}{3}$, udfyldes til 1, faae sin virkelige Værdi ved at multipliceres med 4. Fagcharakterernes Overgang til at blive Led i Hovedcharakteren vilde da skee efter følgende Scala:

med over- sky- dende	slet = $\div 23$	mdl. = $\div 7$	tg. = 1	g. = 5	mg. = 7	ug. = 8
$\frac{1}{9}$	$\div 21\frac{2}{9}$	$\div 6\frac{1}{9}$	$1\frac{4}{9}$	$5\frac{2}{9}$	$7\frac{1}{9}$	"
$\frac{2}{9}$	$\div 19\frac{4}{9}$	$\div 5\frac{2}{9}$	$1\frac{8}{9}$	$5\frac{4}{9}$	$7\frac{2}{9}$	"
$\frac{3}{9}$	$\div 17\frac{6}{9}$	$\div 4\frac{3}{9}$	$2\frac{3}{9}$	$5\frac{6}{9}$	$7\frac{3}{9}$	"
$\frac{4}{9}$	$\div 15\frac{8}{9}$	$\div 3\frac{4}{9}$	$2\frac{7}{9}$	$5\frac{8}{9}$	$7\frac{4}{9}$	"
$\frac{5}{9}$	$\div 14\frac{1}{9}$	$\div 2\frac{5}{9}$	$3\frac{2}{9}$	$6\frac{1}{9}$	$7\frac{5}{9}$	"
$\frac{6}{9}$	$\div 12\frac{3}{9}$	$\div 1\frac{6}{9}$	$3\frac{6}{9}$	$6\frac{3}{9}$	$7\frac{6}{9}$	"
$\frac{7}{9}$	$\div 10\frac{5}{9}$	$\div \frac{7}{9}$	$4\frac{1}{9}$	$6\frac{5}{9}$	$7\frac{7}{9}$	"
$\frac{8}{9}$	$\div 8\frac{7}{9}$	$+$ $\frac{1}{9}$	$4\frac{5}{9}$	$6\frac{7}{9}$	$7\frac{8}{9}$	"

Det vilde herefter være naturligt at kalde f. Ex. $4\frac{7}{9}$ som Fagcharakter $g + \frac{7}{9}$, og overføre denne til Hoved- karakterens Beregning som $5 + (\frac{7}{9} \cdot 2)$ eller $6\frac{2}{9}$.

Den anden Urimelighed ligger i den nu brugelige Bedømmelse af skriftlig Prøve i Forhold til den mundtlige. Motiverne for den provisoriske Underviisningsplan udtale, at Afgangsexamen mere betragtes som en Modenheds- end som en blot Kundskabs-Prøve, og at den skriftlige Prøve fornemmelig bør finde Sted, hvor der skal vises Færdighed, eller, som i Mathematiken, Combination og Anvendelse. Circulæret af 4de Sept. 1851 har imidlertid for en Deel af Afgangsprøven (Mathematik og tysk Stil) omtrent annulleret Betydningen af den skriftlige Prøves Udfald; derfor have Lærerne ved Horsens Skole foreslaet at tilveiebringe et til den oprindelige Grundtanke mere svarende Forhold imellem Afgangsexamens skriftlige og mundtlige Deel, idet de mene, at den skriftlige Prøves ringe Betydning ikke lidet har bidraget til at give Under- visningen den Retning, der har foranlediget Klagerne over, at der i Skolerne læres »ikke Meget, men for mange

Ting 3: Enkeltheder.« I Modsætning hermed have Rector og øvrige Lærere ved Aalborg Skole under 13de Marts 1861 indsendt til Ministeriet et Andragende, der gaaer ud paa at lade den tyske Stil og de matematiske Opgaver bortfalde som Examensprøve, og for de matematiske Opgavers Vedkommende motiveres dette ved den Formening, »at disse fordrer et Arbejde, der er høist ulige for de mere og de mindre begavede Disciple, og at de sidste dog ikke komme til noget fyldestgørende Resultat; at Udeladelsen af de matematiske Opgaver vilde fjerne Nødvendigheden af at give disse i Mellemklasserne 3: 5te og 6te, og at det da vilde blive lettere for Lærerne at læmpe sig efter Disciplenes individuelle Anlæg; de, hvis Evner ere af den Natur, at de uden stor Vanskelighed kunne tilegne sig Indholdet af det matematiske Pensum, som Underviisningen byder dem, vilde let, dels under selve den mundtlige Underviisning, dels ved engang imellem at erholde skriftlige Opgaver, kunne bringes den fornødne Færdighed i at behandle slige Opgaver, og de for Mathematiken mindre begavede vilde man ikke behøve at tvinge til at ofre megen Tid paa et Arbejde, hvoraf de dog ikke kunne høste nogen Frugt, som det er værd at tale om.« Under 12te Marts 1857 sammentraadte efter Ministeriets Anordning en Commission for at overveie flere Spørgsmaal angaaende den gjældende Underviisningsplan, i Hovedsagen for at værne imod al overflødig Bebyrdelse for Disciplene, og denne Commission afgav i Mai Maaned sin Betænkning, hvori det blandt Andet angaaende Underviisningsmaaden i Mathematik hedder, »at det givne Stof bør meddeles saaledes, at alle Grundbegreber opfattes med Klarhed og Nøiagtighed; at hver Forklaring bør gives og forlanges i nøiagtige

og bestemte Udtryk; at Alt bør oplyses saaledes ved Exempler, at Intet bliver uklart og usikkert til Disciplenes praktiske Brug, hvorom Læreren forskaffer sig Sikkerhed ved jævnlig at lade Disciplen anvende det Lærte paa forelagte Opgaver; at Underviisningen ikke maa skride raskere frem end at der kan skee disse Fordringer Fyldest; og at navnlig i Begyndelsen af det mathematiske Cursus ikke for store Afsnit maae optages til Indøvelse paa eengang eller Overgangen gjøres til nye Materier, saalænge de foregaaende ikke ere nøiagtig gennemgaaede og øvede.«

I Forbindelse hermed har Underviisningsinspecteuren i en Betænkning til Ministeriet under 6te August 1858, saavel ifølge egen Iagttagelse, som efter Raadførsel med matematikkyndige Mænd, tilføiet en Advarsel mod en for tidlig Bestræbelse efter en streng videnskabelig i abstracte Former og uvante Betegnelser indklædt Begrundelse af visse i sig selv simple Grundforestillinger. Det kan ikke negtes, at Modsætningerne her have fundet deres Udtryk, og at det saaledes vil blive vanskeligt at hengive sig under Troen paa en eller anden Autoritet. Man kunde fremdeles føie hertil en ikke ualmindelig Anskuelse, at Matematiken som Videnskab er en temmelig luxuriøs Artikel iblandt Midlerne til almindelig Dannelse, hvorimod der ikke tør frakjendes praktisk Regning en vis Betydning i det daglige Liv. Man behøver vel ikke at tvivle om, at Matematiken kan hævde sin Plads som Element i den almindelige Dannelse, og der bliver da kun Spørgsmaal, om man har søgt at gjøre dette Element gjældende paa den rette Maade eller med den mindst mulige Besværlighed for Disciplene. Ingen vil vistnok negte, at Matematikens Anvendelse er skriftlig, og naar man siger, at en Regnefeil kan omstyrte hele Resultatet, saa vil dog

alligevel hele Behandlingen af den skriftlige Opgave udvise, om den Paagjældende har tilegnet sig det Lærte og er istand til at anvende det, ligesom der da ogsaa kan paavises et tilfældigt rigtigt Resultat, ledsaget af de groveste Uvidenhedsfeil. Skulde man saa netop ved dette Fag forkaste den skriftlige Prøve, og blot holde sig til Lærebøgerne, i hvis abstracte Sætninger man søger en af Aarsagerne til Disciplenes antagne Overanstrengelse? Den skriftlige Prøve kan omfatte Hovedtrækkene af et eller flere selvstændige Afsnit i Systemet; den giver 4 Timer til Udførelsen, og har i de senere Aar kun fordret en saare liden Deel af disse 4 Timer til Besvarelsen; den mindre Begavede har kunnet levere en Besvarelse, medens det for den bedre Begavede har været muligt at vise, at han har været istand til paa en mere omfattende Maade at tilegne sig det givne Stof. Ved den mundtlige Prøve faaer Tilfældigheden et langt større Spillerum; den vælger til Gjenstand en Specialitet, der kan ligge Examenslæsningen meget nær eller meget fjern, og giver ikke lang Betænkningstid; den kan træffe Examinanden aldeles indisponeret formedelst Nattelæsning eller andre Grunde; den kan imponere ham ved sin Simpelt, medens han i den senere Tid har syslet med de vanskeligere Sætninger og med Hovedtrækkene i Theorien; — og paa den anden Side kan en tilfældig udenad lært Sætning, om end vanskelig (fordi de vanskeligere Sætninger i Regelen ere de letteste Examensopgaver), fremkalde et Resultat, der staaer i skjærende Modsætning til Virkeligheden. Bør man ikke langt hellere lægge Vægten paa den skriftlige Behandling, der giver Disciplen Leilighed til at anerkjende, at han virkelig har lært Noget, han kan benytte, at han er istand til selv at producere, og kan gaae ud over de Sætninger,

der ligefrem ere indeholdte i Lærebogen. Rigtignok siger en af Skoleplanens Modstandere, den før omtalte episcopus: »Lad dernæst den skriftlige Prøve bortfalde; man kan meget godt af en fornuftig mundtlig Examination see, om Vedkommende virkelig kan noget Mathematik eller ei.« Men dette viser kun fuldstændigere, at han levede i en svunden Tid og skrev om Nutiden, som han ikke forstod. Det kunde gjælde ved den tidligere examen artium, og det kan gjælde endnu om Adgangsexamen ved Universitetet, hvor Examinator skal skaffe sig Kundskab om Examinandens Duelighed og kan indrette sine Spørgsmaal derefter; men det er betydningsløst overfor Skolerne, hvor den examinerende Lærer naturligviis forud kjender Examinandens større eller mindre Dygtighed, men faaer Spørgsmaal opgivne af Censor, og neppe turde være berettiget til at gaae udenfor disse for at fremtvinge det Resultat, han selv vilde ansee for svarende til Virkeligheden. — Naar man taler om de mindre Begavede, for hvem Arbeidets Besværlighed ikke staaer i Forhold til Udbyttet, saa turde det maaskee ofte være Tilfældet, at det, man henregner til mindre modtagelige Anlæg, ligefrem hidrører fra en tidligere Forsømmelighed, som Skolen har seet igjennem Fingre med enten ved den første Optagelse eller ved senere Opflyttelse igjennem Klasserne, og at den matematiske Vanskelighed ikke har anden Betydning end den Afsky, hvormed vedkommende Discipel betragter ethvert fleerciffret Tal eller en Brøk, og den Ubehjælpssomhed, der er naturlig for den, som aldrig har havt Leilighed til selvstændig Virksomhed. Forsaavidt Læreren ved den blot mundtlige Behandling bedre skulde kunne læmpe sig efter de individuelle Anlæg, som der siges i Andragendet fra Aalborg, skulde man dog mene,

at den mundtlige Underviisning bør gaae ud paa at samle hele Klassens Opmærksomhed, og ikke dele Timen i Afsnit for de bedre Begavede, hvor de andre ikke kunne følge med, og andre Afsnit, passende for disse, men kun frembydende trivielle Gjentagelser for de Modnere; og skulde ikke de Timer, hvor man, i Henhold til Motiverne for den provisoriske Underviisningsplan og den før omtalte Commissionsbetænkning, søgte at indøve det Lærte, før man gik videre, netop være skikkede til at læmpe sig efter Individualiteterne, der kunde anvises en Virksomhed, passende for Enhvers Evner. Maa det end indrømmes, at de nuværende Forhold ved Skolerne alligevel kunne fremstille Individuer, for hvem Selvvirksomheden i denne Retning ikke gav nogen Frugt, som det var værd at tale om, saa kunde der maaskee paavises ligesaa mange Individuer, for hvem Frugten af den latinske Stiils Besværligheder heller ikke er værd at tale om, naar mdl. er det Culminationspunkt, der sjelden naaes. Naar det skriftlige Hjemmearbejde, som her ved Skolen, træder istedetfor den sædvanlige Lectie, som dog vel tør forudsættes at have Krav paa Forberedelse, kan man kun betingelsesviis sige, at dette bidrager til Overanstrengelsen; jo mere det Skriftlige, og derved Selvvirksomheden og den deraf betingede Tillid til egne Kræfter, fremhæves, desto mindre giver man Plads for den anstrengende Examenslæsning, der netop har til Gjenstand en hurtig Repetition af de enkelte Sætninger, Lærebogen indeholder. Kaster man nu de skriftlige matematiske Opgaver bort som Examensprøve, for navnlig i Mellemlklasserne at see dem kun som enkelte Undtagelser, vilde der fremgaae den Besynderlighed, at Underviisningsplanen forlangte de specielle Beviser for theoretiske Sætninger ogsaa af dem, for hvem

den samtidig vilde erklære den praktiske Anvendelse som Noget, der laa over deres Evner, at f. Ex. Disciplen skulde gjøre Rede for og bevise, hvorledes man finder Volumen af en Kugle, medens det ansaaes altfor vanskeligt for ham selv at udregne dette. Mon ikke tvertimod de mindre Begavede vilde opnaae et langt lettere erhvervet og mere tilfredsstillende Resultat ved at tilegne sig de mathematiske Sætninger ad den praktiske Vei fremfor igjennem en Theori, som de blot mechanisk have arbejdet sig ind i uden at fatte dens Betydning, fordi man fratog dem Leilighed til selv at indøve den.

Dersom det maatte erkjendes, at den skriftlige Prøve i Mathematik virkelig er den, der svarer til sin Hensigt som Modenhedsprøve fremfor den mundtlige Examination, der er underkastet saa store Tilfældigheder, eller dersom den overhovedet blot bliver bestaaende i Forbindelse med den mundtlige, og ikke skal tabe sin Betydning saaledes som ved den nugjældende Beregningsmaade, saa indsees det ikke, hvorfor den, selv stillet lige, dog skal lægges sammen med den mundtlige til een Fagcharakter og derved give Plads for Tilfældigheder (det Samme gjælder om Sammenlægningen af Charaktererne for latinsk Stiil og Version); hvorfor kan ikke enhver selvstændig Prøve beholde sin selvstændige Charakter, saaledes som det finder Sted ved andre Examina, f. Ex. den polytechniske, hvor 6 praktiske, 9 skriftlige og 12 mundtlige Prøver stilles sammen for at bestemme Hovedcharakteren? Naar man finder det nødvendigt, at en Prøve skal aflægges i et Fag, bør den ogsaa kunne beholde sin Betydning som Led til at bestemme Hovedcharakteren, og man kunde da skaffe Fagene en større eller mindre relativ Vægt paa en heldigere Maade end ved uden videre

at multiplicere med 4, 3, 2 eller 1: for Latinens Vedkommende vilde saaledes blive to Charakterer for den skriftlige Prøve; der examineres nu baade i prosaisk og poetisk Latin, som altsaa kunde afgive to Charakterer, og er dette ikke nok endnu, saa kunde der jo holdes en Prøve i extemporal Læsning; men det vilde da bedre svare til Hensigten, naar saadanne Prøver holdtes sondrede fra hinanden, saa at efter hver enkelt Prøve faldt en speciel Votering, hvorved den ene ikke vilde komme til, som det nu skeer, at give en Afskygning over den anden.

Det er saaledes viist, at Censorcharaktererne, uden at afsluttes til hele Værdier, kunne overføres i Systemet for Hovedcharakterens Beregning, og at Resultatet for den skriftlige og mundtlige Prøve heller ikke behøver at udjævnes; vil man indvende, at der paa denne Maade indtræder en til det Smaalige grændsende Pointsberegning, da er denne dels ikke mere indviklet end under de nugældende Bestemmelser, dels ogsaa let at bringe under en simplere Form. Det er vistnok overflødigt, om man ikke vil kalde det med et andet Navn, at der nu gives 16 Stadier til at betegne Præstationerne, vel nærmest med Hensyn til de sammenregnede Fagelementers relative Forhold og Afgangscandidaternes Bedømmelse sammenlignelsesviis; det kan være rimeligt at anvende disse, hvor Candidaten uden Afbrydelse aflægger tre forskellige Prøver, hvoraf hver enkelt Censor skal udrage sit Votum, og hvor disse tre Vota atter skulle samles til eet, for igjen at stilles sammen med en skriftlig Præstation i samme Fag efter et meer eller mindre motiveret kunstigt Forhold. Men naar enhver Prøve i et Fag blev, hvad den burde være, en selvstændig Deel af Afgangs-

examen, saa turde det være tilstrækkeligt og maaskee mere end nu svarende til Hensigten, en retfærdig Bedømmelse, kun at have Hovedstadierne til Valg for hver enkelt Censor; dersom da Censorerens Vota afgave 2 g. og 1 tg., vilde Fagcharakteren blive g. med en Points-værdi af 11, efter den nugældende Scala, idet Stadierne for Hovedcharaktererne, 33—41—79—98, forandredes til den tredobbelte Værdi: 99—123—237—294; hvorimod 1 mg. og 2 g. vilde give samme Fagcharakteer g. med en Points-værdi af 17 som Led til at danne Hovedcharakteren. Allerede de nugældende 6 Fagcharakterer kunde vel taale en Indskrænkning, fordi man nu har det, der i sig selv synes mindre forstaaeligt, at en Præstation til tg. maa regnes noget under det Tilladelige i et Fag; at derefter kommer mdl. som absolut Undermaal, og saa end yderligere slet med en negativ Talværdi af saa imponerende Størrelse, at Charakteren derved næsten ansees uanvendelig. Skulde det ikke være mere naturligt, at et jævnt Resultat ved Examen, der vidnede om almindelige Evner og antagelig Flid, betegnedes med g., idet man saa havde mg. og tg. til at vise Afvigelserne i den ene eller den anden Retning, og naar mdl. maatte voteres, da skulde dette tilkjendegive et absolut Undermaal i Faget, omtrent det samme som »Ikke bestaaet«, men med en mildere Betegnelse, der kunde udjævnes ved en større Fremgang, baseret paa større Modtagelighed eller mere anstrengt Iver, i et andet Fag. Mg., g. og tg. kunde da ligefrem overføres til 1ste, 2den og 3die Charakteer, navnlig naar tg. hævedes lidt i Betydning, saa at 3die Charakteer betingede et Minimum af tg. i Gjennemsnit indtil Maximum, Middeltallet imellem tg. og g., og 2den Charakteer eller g., der, som den almindelige og hyppigst forekommende Charakteer, meest nærmede sig til og blev

Udtryk for en ligefrem Modenheds erklæring, vilde faae den dobbelt saa vide Grændse, nemlig fra Middeltallet imellem $tg.$ og $g.$ indtil Middeltallet imellem $g.$ og $mg.$ Naar fremdeles hver enkelt Prøve i et Fag kom til sin Ret, idet den afgav et selvstændigt Resultat, saa behøvede heller ikke den daarlige Charakter for en enkelt Præstation at have en saa deprimerende Indflydelse som nu, hvor den fremgaaer som Resultat af en fleersidig Prøve, — og Pointsberegningen blev da, hvad man har tilsigtet, den beqvemmeste Vei til at naae en efter Billighed og Retfærdighed afpasset Dom.

Der staaer blot tilbage med et Par Exempler, hentede fra Virkeligheden, at godtgjøre, hvorledes den i og for sig unødvendige Bestemmelse om Fagcharakterernes Afslutning til hele Værdier for at overføres som Led af Hovedcharacteren har kunnet forrykke Resultatet, og med hvilken Lethed dette kunde være undgaaet. Det maa imidlertid bemærkes, at de specielle Charakterer for tydsk Stiil ikke kunde skaffes tilveie, men at disse heller ikke vilde bevirke nogen synderlig Forandring, da Charaktererne for mundtlig Tydsk i begge Exempler ere de samme, og Fagcharacteren blev ligeledes den samme. Her opføres saaledes i Rækken A. de tre Censurers Charakterer; i Rækken B. den deraf uddragne Fagcharacter i Henhold til Bekjendtgjørelsen af 13de Mai 1850, Ministercircularerne af 4de September 1851 om Sammenlægning af skriftlig og mundtlig Prøve, og 4de Marts 1859 om Astronomiens Betydning i Forhold til chemisk og mechanisk Physik (her ved Skolen regnes disse Discipliner i Forhold 2 : 3 : 3); i Rækken C. den deraf følgende afsluttede Fagcharacter som Led af Hovedcharacteren, og endelig i Rækken D. efter den Side 41 anførte Scala Fagcharacterernes virkelige Værdi, idet Brøkerne hverken ere bortkastede eller udfyldte til hele Tal.

	1ste Exempel.					2det Exempel.						
	A.		B.	C.		D.	A.		B.	C.	D.	
	Censorchar.		Fagchar.	Afsluttet Fagchar.	Virkelig Talværdi.	Censorchar.		Fagchar.	Afsluttet Fagchar.	Virkelig Talværdi.		
Tydsk Stil	$4\frac{2}{3}$	4	5	4	g.	5	5	$4\frac{1}{3}$	$4\frac{1}{3}$	4	g.	5
Mundtl. Tydsk . . .	$4\frac{2}{3}$	$4\frac{1}{3}$	4	$4\frac{3}{9}$	g.	5 $\frac{6}{9}$	4	4	$4\frac{2}{3}$	$4\frac{2}{9}$	g.	5 $\frac{4}{9}$
Fransk	$4\frac{2}{3}$	$4\frac{1}{3}$	4	$4\frac{5}{9}$	mg.	6 $\frac{1}{9}$	$4\frac{2}{3}$	5	$4\frac{2}{3}$	$4\frac{7}{9}$	mg.	6 $\frac{5}{9}$
Geographi	$4\frac{2}{3}$	$4\frac{1}{3}$	$3\frac{2}{3}$	4	g.	5	$4\frac{1}{3}$	$4\frac{2}{3}$	$4\frac{2}{3}$	$4\frac{5}{9}$	mg.	6 $\frac{1}{9}$
Naturhistorie . . .	4	$4\frac{1}{3}$	$3\frac{2}{3}$	4	g.	5 $\frac{2}{9}$	4	$3\frac{2}{3}$	4	$3\frac{8}{9}$	g.	4 $\frac{5}{9}$
Dansk	$4\frac{1}{3}$	4	4	$4\frac{1}{9}$	g.	5 $\frac{2}{9}$	4	$3\frac{1}{3}$	4	$3\frac{1}{3}$	g.	3 $\frac{4}{3}$
Lat. Stil	$3\frac{2}{3}$	$3\frac{2}{3}$	$3\frac{1}{3}$	$3\frac{11}{18}$	g.	3 $\frac{4}{9}$	4	$3\frac{1}{3}$	$3\frac{1}{3}$	$3\frac{11}{18}$	g.	3 $\frac{4}{9}$
Lat. Version	$3\frac{1}{3}$	$3\frac{2}{3}$	4	$3\frac{11}{18}$	g.	3 $\frac{4}{9}$	$3\frac{1}{3}$	4	$3\frac{2}{3}$	$3\frac{11}{18}$	g.	3 $\frac{4}{9}$
Latin	$4\frac{2}{3}$	$4\frac{1}{3}$	4	$4\frac{3}{9}$	g.	5 $\frac{6}{9}$	$4\frac{1}{3}$	$4\frac{2}{3}$	$4\frac{2}{3}$	$4\frac{5}{9}$	mg.	6 $\frac{1}{9}$
Græsk	4	$4\frac{1}{3}$	$3\frac{2}{3}$	4	g.	5	$3\frac{2}{3}$	$4\frac{1}{3}$	4	4	g.	5
Religion	5	5	$4\frac{2}{3}$	$4\frac{8}{9}$	mg.	6 $\frac{7}{9}$	5	$4\frac{1}{3}$	$4\frac{2}{3}$	$4\frac{6}{9}$	mg.	6 $\frac{3}{9}$
Historie	4	$3\frac{2}{3}$	$4\frac{2}{3}$	$4\frac{1}{9}$	g.	5 $\frac{2}{9}$	$4\frac{1}{3}$	$4\frac{2}{3}$	$4\frac{2}{3}$	$4\frac{5}{9}$	mg.	6 $\frac{1}{9}$
Skr. Arithmetik . . .	$5\frac{1}{3}$	$5\frac{2}{3}$	$5\frac{2}{3}$	$5\frac{5}{9}$	mg.	7 $\frac{5}{9}$	5	$5\frac{1}{3}$	5	$4\frac{2}{3}$	mg.	6 $\frac{1}{3}$
M. Arithmetik . . .	5	5	5	$5\frac{5}{9}$	mg.	7 $\frac{5}{9}$	$5\frac{1}{3}$	4	$4\frac{2}{3}$	$4\frac{2}{3}$	mg.	6 $\frac{1}{3}$
Skr. Geometri	5	$5\frac{2}{3}$	$5\frac{1}{3}$	$4\frac{8}{9}$	mg.	6 $\frac{7}{9}$	6	6	$5\frac{1}{3}$	$5\frac{5}{9}$	mg.	7 $\frac{5}{9}$
M. Geometri	$4\frac{1}{3}$	$4\frac{1}{3}$	$5\frac{1}{3}$	$4\frac{8}{9}$	mg.	6 $\frac{7}{9}$	$5\frac{2}{3}$	$4\frac{1}{3}$	$4\frac{2}{3}$	$5\frac{5}{9}$	mg.	7 $\frac{5}{9}$
Chemisk Physik . . .	4	$3\frac{2}{3}$	4	$4\frac{2}{3}$	g.	5 $\frac{2}{3}$	$4\frac{1}{3}$	3	3	$3\frac{1}{2}$	g.	3 $\frac{5}{6}$
Mechanisk Physik . .	$4\frac{1}{3}$	5	4	$4\frac{2}{3}$	g.	5 $\frac{2}{3}$	5	$3\frac{1}{3}$	$3\frac{2}{3}$	$3\frac{1}{2}$	g.	3 $\frac{5}{6}$
Astronomi	5	$4\frac{2}{3}$	$4\frac{2}{3}$	$4\frac{2}{3}$	g.	5 $\frac{2}{3}$	4	2	$3\frac{1}{3}$	$3\frac{1}{3}$	g.	3 $\frac{5}{6}$
Sum	239 $\frac{1}{3}$		56 $\frac{11}{16}$	2den Ch.	72 $\frac{11}{16}$	234	56 $\frac{81}{16}$	1ste Ch.	71 $\frac{82}{16}$			

Uagtet nu første Charakteer fordrer en Talværdi af 79, opnaaedes dog ved Charakterernes Afslutning dette Resultat i det 2det Exempel, der kun havde en virkelig Talværdi af $71\frac{102}{108}$ Points, medens $72\frac{117}{108}$ Points i det 1ste Exempel gav anden Charakteer; paa samme Maade havde ved samme Examen to andre Candidater i de tre Rækker henholdsvis $234\frac{2}{3}$, $55\frac{67}{72}$, $71\frac{23}{34}$ og $250\frac{2}{3}$, $57\frac{20}{27}$ og $74\frac{14}{27}$; men Resultatet for disse blev ligeledes anden Charakteer.

Skolefterretninger for 1861—62

af

C. Paludan-Müller,

Rector.

I. Lærerne og Skolen i Almindelighed.

Da de ustuderende Disciples Underviisning i forrige Skoleaar udvidedes i Forbindelse med, at Skolen erholdt Ret til at afholde den almindelige Forberedelsesexamen i den lavere Grad efter Bekjendtgjørelsen af 28de Mai 1859, blev Ansættelsen af en ny Lærer nødvendig. Kirke- og Underviisningsministeriet constituerede dertil under 29de August 1861 theologisk Candidat Magnus Holst Clausen, der begyndte sit Arbejde den 9de September s. A. Skolen har iaar mistet en begavet og almindelig afholdt Lærer, idet Adjunct Chr. E. Lund under 12te November 1861 allern. beskikkedes til res. Capellan ved Domkirken i Viborg og Præst ved Hospitalet ssteds. Hr. Lund, der havde været ansat ved Nykjøbing Skole siden 1852 og her har underviist i Religion og Dansk, læste sidste Gang paa Skolen den 29de November 1861. I hans Sted constituerede Ministeriet under 22de Januar 1862 theologisk Candidat Jens Peter Harald Købke, der fra den 5te Februar s. A. overtog Lunds Timetabel; i de to Vacance-maaneder havde Adjunct Wittrup haft Dansk i 1ste og 2den Klasse. Med denne Undtagelse har Fagfordelingen været følgende:

Rector har Dansk i V, VI og VII Klasse, Historie i IV, V, VI og VII Kl., Geografi i VI Kl.; ialt 18 Timer.
Overlærer Blicher Hebraisk i VII Kl., Græsk i IV, V, VI Kl., Religion i I Kl.; 22 Timer.

Overlærer Dr. Lund Latin i IV og V Kl., Fransk i V og VI Kl.; 23 Timer.

Overlærer Nielsen Latin og Græsk i VII Kl., Tydsk i I Kl.; 22 Timer.

Adjunct C. Lund og senere const. Lærer Købke Religion i hele Skolen med Undtagelse af I Kl., Dansk i I, II og III Kl.; 30 Timer.

Adjunct Wesenberg Regning og Mathematik i hele Skolen med Undtagelse af VII Kl.; 32 Timer.

Adjunct Lütken Naturhistorie i alle sex Klasser, Mathematik, Naturlære og Astronomi i VII Kl., Tegning i III Kl. samt med Ustuderende af IV og V Kl.; 31 Timer.

Adjunct Wittrup Tydsk i II, III, IV, V og VI Kl. samt med Ustuderende, Skrivning i I—IV Kl. og med Ustuderende af V Kl.; 30 Timer.

Adjunct Neergaard Latin i III og VI Kl., Fransk i II, III og IV Kl.; 29 Timer.

Const. Lærer Clausen Dansk i IV og med Ustuderende af V Kl., Historie i I, II, III Kl., Geografi i I—V Kl.; 25 Timer.

Som Timelærere have Overlærer Dr. Lund 4 Timer Tegning i de to nederste Klasser, Organist Braase 5 Timer Sang, Politibetjent Schlichter 6 Timer Gymnastik og Svømning.

Den følgende Oversigt viser Timernes Fordeling til Fag og Klasser. De 404 Discipeltimer ere besørgede med 277 Lærertimer derved, at i 100 Timer have Studerende og Ustuderende af samme Klasse havt fælleds Underviisning, og at 27 Timer sammensmelte med andre ved Forbindelse af forskellige Klasser eller Afdelinger. De smaa Tal betegne det første, de med * mærkede det sidste Slags Fælledstimer.

	I.	II.	III.		IV.		V.		VI.		VII.		Fagtimer, efter Fradrag af Fælleds- og combinerede Timer.
			St.	Ust.	St.	Ust.	St.	Ust.	A.	B.			
Dansk....	6	5	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	24
Latin	"	"	9	"	9	"	9	"	9	9	7+2		47
Græsk....	"	"	"	"	5	"	5	"	5	5	5		20
Tydske....	6	5	2	2+2*	2	2+3*	3	3+2	3	"	"		26*)
Fransk...	"	5	3	3	3	3	2	2	3	"	"		16
Religion.	3	3	3	3	2	2	3	1	2	3	3		19
Historie.	3	3	3	3	2	2	2	2	2	3	2+1		19
Geogr....	2	2	2	2	2	2+1	2	2+1	2	"	"		14
Arithm....	"	"	4	4+2*	2	2+3*	2	2+4*	2	2	1+1		19**)
Geometri	"	"	"	"	2	2	2	2+2	2	3	3		14
Regning.	4	4	"	"	"	"	"	"	"	"	"		8
Naturh....	3	2	2	2	2	2+1	2	2+1	2	"	"		15
Naturl....	"	"	"	"	"	"	"	"	"	4	3		4
Skrivn....	4*	3*	2	2+1*	1	1+2*	"	2*	"	"	"		10***)
Tegning.	2	2	1	1	"	1	"	1	"	"	"		7
Sang.....	2*	2*	2*	2	2*	2	2*	2	2*	2*	2		5†)
Gymnst..	2*	2*	2*	2	2*	2	2*	2	2*	2*	2		6††)
Hebr.....	"	"	"	"	"	"	"	"	"	2	2		4=277
Ugentlige Timer....	37	38	38	29+5	38	24+11	38	20+15	38	37	27+9		=100+304

*) Ustuderende af IV Kl. ere forenede med Ustud. III i 2 T.

**) Ust. af V forenede med Ust. IV i 1 T., med Ust. III i 1 T.; Ust. af IV med Ust. III i 1 T.

***) I og II Kl. forenede i 2 T., Ust. V—IV—III forenede i 1 T.; Ust. V—IV i 1 T.

†) Disciplene delte i 4 Hold efter Stemmerne, hvert med 1 T.; Alle 1 T. Sammensang.

††) Discipl. delte i 3 Hold, hvert med 2 Timer.

II. Disciple.

Da forrige Aars Indbydelsesskrift sluttedes i Juni 1861, havde Skolen 81 Disciple. Af disse afgang paa samme Tid J. B. Nyholm af 5te Klasse til Landvæsenet; efter Aars- og Afgangsprøverne D. J. A. Bechmann, J. G. Lund, B. Pontoppidan, C. Møller, H. L. Møller, J. F. Saabye Jessen, J. F. S. Overgaard, E. Thanning, H. L. V. Holst, J. M. F. Lütken til Universitetet; C. L. M. Scheel af 5te Klasse dimitteredes efterat have underkastet sig den almindelige Forberedelses-examen; R. Sidenius gik til Landvæsenet.

Skoleaaret 1860—61 endte saaledes med 68 Disciple. Den 23de August 1861 optoges 16 Nyanmeldte, saa at Aaret 1861—62 begyndte med et Antal af 84. Efter Nytaar 1862 tilkom 2, efter Paaske 1; derimod udtraadte efter Foraarsconfirmationen 2. Skolen har saaledes for Øieblikket, i Juni 1862, 85 Disciple. De anføres her i den Orden, de havde ved Aarets Begyndelse eller ved deres Indtrædelse i Skolen; Tallet betegner Klassennummeret, nemlig i I, II, III Klasse efter Censuren i Juni, i IV, V, VI Klasse strax efter Nytaar 1862. De i dette Skoleaar Optagne betegnes med *.

VII Klasse.

A. C. B. Købke (Stiftsphysikus Justr. K. i Nykjøbing p. F.), H. Dahlerup (Pastor D. i Ø.-Ulslev i Lld.), H. P. G. Koch (Provst K. i Riserup p. F.), Chr. Pedersen (afdøde Husmand Peder Rasmussen i Aastrup Sogn p. F.), F. V. L. Paludan-Müller (afd. Pastor P.-M. i Beder i Aarhus Stift), J. S. Gram (afd. Skibsfører E. S. G. i Nkb. p. F.), A. C. Brøndsted (Pastor B. i Skovlænge i Lld.), V. H. V. Barfoed (Pastor B. i Kippinge p. F.)

B. O. V. Lassen (afd. Skolelærer L. i Torkildstrup p. F.), V. F. N. Haderup (pract. Læge H. i Vesterborg i Lld.), P. Th. B. Boisen (Pastor Dr. B. i Vesterborg i Lld.), F. S. Holberg Møller (Klokker M. i Vordingborg), A. J. V. Qvortrup (Pastor Qv. i Arninge i Lld.), A. A. Bagge (Apotheker B. i Maribo), L. C. H. Nielsen (Provst N. i Kallehave i Sjælland). 15 Disciple.

VI Klasse.

5. H. C. J. Krebs (Pastor K. i Koldby paa Samsø); 1. L. C. F. Buch (afd. Adjunct B. i Nkb. p. F.); 3. C. V. L. Wilcken (Brygger W. i Nakskov); 4. F. V. L. P. Nielsen (Broder til Nr. 15 i VII Kl.); 6. Chr. B. J. L. C. F. Reventlow (Hofjægerm. Greve E. R. paa Pederstrup i Lld.); 7. P. L. Trojel (afdøde Pastor T. i Tødsø i Aalborg Stift); 8. A. C. P. Jessen (Pastor J. i Taagerup i Lld.); 9. C. Dons (Pastor D. i Radsted i Lld.); 10. O. X. Frølich (afd. Distriktslæge F. i Stubbekjøbing); 2. H. C. Wegener (afd. Kammerr. W. til Svanholmsminde i Aalborg Amt). 10 Disciple.

V Klasse.

1. P. C. Gr. Leuning (Amtsforv. Kammerr. L. i Nkb. p. F.); 5. C. F. Skouboe (pract. Læge S. i Nysted); 4. L. Ph. Blæsberg (Procur. B. i Nkb. p. F.); 7. E. P. Pontoppidan (Borgermester Cancellir. P. i Nkb. p. F.); 8. A. J. M. Th. Børresen (Pastor B. i Kjøbelev i Lld.); 3. S. N. B. C. Drejer (Propr. D. til Glostrup i Lld.); 6. H. Hartvig Møller (Pastor M. i Barløse i Fyens Stift); 2. M. C. B. Nielsen* (Broder til Nr. 15 i VII Kl. og Nr. 4 i VI Kl.).

Ustuderende. 1. H. J. N. Hee (afd. Kjøbmd. II. i Stubbekjøbing); 2. L. J. Benzon (Consul E. B. i Nkb. p. F.), udmeldt den 31te Marts 1862. Ved Skoleaarets Begyndelse 10, ved Programmets Slutning 9 Disciple.

IV Klasse.

5. J. C. A. Nielsen (Pastor N. i Landet i Lld.); 7. O. F. Hillerup (Justr. H. til Kirstineberg p. F.); 1. A. W. Glahn (Tømmermester G. i Nkb. p. F.); 3. J. C. Vøhtz (Gartner V. paa Pederstrup i Lld.); 6. L. F. V. Benzon (Consul B. i Stubbekjøbing p. F.); 2. C. S. Lorenz (Agent L. i Maribo); 4. N. Søtoft (afd. Pastor S. i Norup i Fyens Stift); 8. N. H. F. Wichfeld (Kherre W. til Engestofte i Lld.); 9. J. C. J. Nielsen (Skolelærer N. i Haveløkke i Lld.); 11. R. O. P. F. Thierry (Forvalter Th. paa Sæbyholm i Lld.); 10. H. P. Th. Barfod (Pastor B. i Sorup i Slesvigs Stift).

Ustuderende. 1. N. C. Edinger (Propr. E. til Blæsebjerg p. F.); 2. H. J. Boeckmann (Forpagter B. paa Henriettelund i Sorø A.), udmeldt 31te Marts 1862; 3. O. C. C. Andersen (Dyrlæge A. i Saxkjøbing). Ved Skoleaarets Begyndelse 14, ved Programmets Slutning 13 Disciple.

III Klasse.

2. C. Hartvig Møller (Broder til Nr. 6 i V Klasse); 1. J. F. Frigast (Kjøbmd. F. i Nykb. p. F.); 4. A. U. Jersin (Landhandler J. i Vosse Præstegjæld i Bergens Stift); 3. J. L. C. D. Olsen (Chordegn O. i Nkb. p. F.); 5. S. N. S. Voltelen (afd. pract. Læge V. i Nkb. p. F.); 7. L. E. A. Reventlow (Broder til Nr. 6 i VI Klasse); 6. H. G. Bartholin (Forpagter Bartholin-Eichel paa Niel-

strup i Lld.); 8. S. F. C. Tobiesen (Provst T. i Danne-
marre i Lld.); 9. J. C. Th. Bartholin (Broder til Nr. 6
i s. Kl.); 10. P. C. F. Borch* (Herredsfoged B. i Ribe),
optaget i April 1862.

Ustuderende. 2. A. H. C. Boeckmann (For-
pagter B. paa Ny Kirstineberg p. F.); 1. N. C. Schmidt*
(Kæmner S. i Nkb. p. F.). Ved Skoleaarets Begyndelse
11, ved Programmets Slutning 12 Disciple.

II Klasse.

2. V. E. Lund (Overlærer Dr. phil. L. i Nkb. p. F.);
5. O. E. Lund (Tvillingbroder til Nr. 2 i s. Kl.); 7. H.
C. Glahn (Broder til Nr. 1 i IV Kl.); 12. Th. D. Suhr
(Forpagter S. paa Rosenlund i Lld.); 4. H. C. v. Harten
(Forpagter v. H. paa Skjørringe p. F.); 10. C. A. Rüttau
(Forpagter R. paa Prierskov i Lld.); 8. E. F. E. Boeckmann
(Broder til Nr. 2 blandt Ustuderende i III Kl.); 11. A. F.
Andersen (Forpagter A. paa Bellinge p. F.); 14. C. F.
R. Pontoppidan (Broder til Nr. 7 i V Kl.); 3. A. C.
Hjelm* (afd. Cancellist H. i Kbhvn.); 1. F. C. W. Jessen*
(Broder til Nr. 8 i VI Kl.); 6. L. W. Dahlerup* (Broder
til Nr. 2 i VII Kl.); 13. L. Th. V. Grønnegaard* (For-
pagter G. paa Paarupgaard i Lld.); 9. C. A. Schmidt*
(afd. Propr. S. til Rugballegaard i Veile A.). 14 Disciple.

I Klasse.

12. C. O. M. Suhr (Broder til Nr. 12 i II Kl.); 1.
G. D. Dresler* (Skibsbygmester Dr. i Nkb. p. F.); 9.
H. L. M. Hørup* (afd. Murmester H. i Nkb. p. F.); 7.
K. J. D. Kruuse* (Amtstuefuldm. K. i Nkb. p. F.); 5. H.
A. Hee* (Kbmd. H. i Nkb. p. F.); 2. C. A. H. Olsen*
(Broder til Nr. 3 i III Kl.); 3. J. J. Voltelen* (Broder

til Nr. 5 i III Kl.); 10. L. J. Benzon* (Skibsbygmester B. i Nkb. p. F.); 11. F. J. P. C. Suhr* (Broder til Nr. 12 i II og Nr. 12 i I Kl.); 6. V. V. Benzon* (Broder til Ustuderende Nr. 2 i V Kl.); 4. H. C. F. Clausen* og 8. A. R. Clausen* (Forpagter C. paa Ulriksdal i Lld.), optoges efter Nytaar 1862. Ved Skoleaarets Begyndelse 10, ved Programmets Slutning 12 Disciple*).

Afgangsexamens anden Afdeling agte iaar de 8 førstnævnte Disciple i VII Kl. at underkaste sig. For de Disciple af VI Klasse, der efter Hovedexamen opflyttes i VII Klasse, bliver Prøven tillige første Afdeling af Afgangsexamen.

*) Nogle Disciples nuværende Hjem er ikke det, her er betegnet ved den afdøde Faders Stilling. Nr. 9 i VII Kl., Nr. 7 og 10 i VI Kl., Nr. 1 af Ustuderende i V Kl. have nu Hjem i Nykjøbing; Nr. 5 i VII Kl. har Hjem i Aarhus, Nr. 2 i VI Kl. i Halsted i Lld., Nr. 4 i IV Kl. i Karleby p. F. Derefter fordeles de 84 Disciple ved Skoleaarets Begyndelse (85 ved Slutningen) med Hensyn til Hjemstedet saaledes:

Indenbyes (Nykjøbing og den nærmeste Omegn)	29,
Udenbyes	55 (56),

nemlig:

1) fra Skolebyen og n. Omegn	29,
2) fra andre Kjøbstæder i Maribo Amt	7,
3) fra Landdistrikterne i s. Amt	35,
4) fra andre Provindser	12 (13),
5) fra Udlandet	1.

Maribo Amt havde ved sidste Folketælling 86,797 Indbyggere, af hvilke 3242 levede i Nykjøbing, 10,914 i Amtets øvrige Kjøbstæder, 72,641 paa Landet. Altsaa kom

i Skolebyen og d. n. O. 1 Discipel paa c. 112 Indb.,
Amtets øvrige Kjøbstæder 1 D. paa c. 1559 Indb.,
Landet 1 D. paa c. 2072 Indb.,
hele Amtet 1 D. paa c. 1222 Indb.,

hvilke Tal i Aarets Løb forandrede lidt derved, at 1 Discipel fra Skolebyen udgik, medens 2 fra Landet i Maribo Amt optoges. Sønner af kgl. Embedsmænd, d. e.: af Bestillingsmænd med kongelig Bestalling, vare 33 (34); Sønner af Andre 51. •

Den almindelige Forberedelsesexamen af den lavere Grad vil iaar ikke blive afholdt her.

Ved Afgangsexamen i 1861 var Underviisningsinspektøren ikke tilstede. Som indbudne Meddommere ved den mundtlige Examen deltog Biskop Bindsbøll, C. af Dbr., Justitsraad Stiftsphysikus Købke, Stiftsprovst Prof. F. Nielsen, R. af Dbr., Professor Dr. F. Lange fra Kjøbenhavn, Provst Koch i Riserup, Veiinspektør polyt. Cand. Lütken og Telegrafbestyrer polyt. Cand. Hagen. De 11 Examinander, de 10 Skolens egne Disciple, den 11te Privatist, erholdt følgende Afgangskarakterer:

	Første Afdeling.				Anden Afdeling.									Hovedkarakter.	Hebraisk.
	Tydsk.	Fransk.	Geograf.	Naturhistorie.	Dansk.	Skriftl. Latin.	Mundtl. Latin.	Graesk.	Religion.	Historie.	Arithmetik.	Geometri.	Naturlære.		
D. J. Bechmann . .	mg.	mg.	mg.	ug.	g.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	ug.	mg.	ug.	1ste	mg.
J. G. Lund	ug.	ug.	mg.	mg.	mg.	mg.	ug.	mg.	ug.	ug.	g.	mg.	ug.	1ste	mg.
B. Pontoppidan . .	g.	ug.	ug.	g.	g.	g.	mg.	mg.	mg.	ug.	mg.	mg.	g.	1ste	mg.
Chr. Møller	g.	mg.	g.	mg.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	mg.	mg.	mg.	1ste	
H. L. Møller	mg.	mg.	g.	mg.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	mg.	1ste	mg.
J. F. S. Jessen	g.	mg.	mg.	mg.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	g.	1ste	g.
J. F. S. Overgaard	g.	g.	mg.	mg.	g.	g.	mg.	mg.	mg.	g.	g.	mg.	mg.	1ste	g.
C. F. C. E. Thaning	mg.	mg.	g.	g.	g.	mg.	mg.	g.	mg.	g.	g.	g.	mg.	2den	
H. L. V. Holst	g.	g.	ug.	g.	g.	tg.	g.	g.	g.	mg.	tg.	g.	g.	2den	g.
J. M. F. Lütken	g.	mg.	mg.	g.	g.	mdl.	g.	tg.	g.	g.	mg.	mg.	ug.	2den	
Privatist															
L. M. P. H. C. Lange*)	mg.	mg.	g.	ug.	mg.	g.	g.	g.	mg.	mg.	tg.	tg.	mg.	2den	

*) Første Deel af Afgangsexamen tagen 1858 ved Borgerdydskolen paa Christianshavn.

Den almindelige Forberedelsesexamen af den lavere Grad efter Bekjendtgjørelsen af 28de Mai 1859 underkastede sig C. L. M. Scheel, af Skolens 5te Klasse. Han erholdt følgende Fagcharakterer: Skriftligt Dansk: g., Mundtligt Dansk: mg., Tydsk: mg., Historie: mg., Geografi: g., Arithmetik: g., Geometri: g., Naturhistorie: g., Skrivning og Tegning: ug.; hvorefter han dimitteredes som den, der havde »Bestaaet« i Afgangsprøven.

III. Skolebeneficierne.

Fri Underviisning.

V. F. N. Haderup (VII), F. V. L. P. Nielsen (VI), C. Dons (VI), E. P. Pontoppidan (V), H. Hartvig Møller (V), H. J. N. Hee (V), R. O. P. F. Thierry (IV), A. U. Jersin (III), L. J. C. D. Olsen (III), S. N. S. Voltelen (III), V. E. Lund (II), O. E. Lund (II).

Laveste Stipendium.

O. X. Frølich (VI), C. F. Skouboe (V), A. V. Glahn (IV).

Mellemste Stipendium.

C. B. Købke (VII), A. J. V. Qvortrup (VII), H. C. J. Krebs (VI), J. C. Vøhtz (IV), N. Søtoft (IV), J. C. J. Nielsen (IV).

Høieste Stipendium.

Chr. Pedersen (VII), F. V. L. Paludan-Müller (VII), J. S. Gram (VII), O. V. Lassen (VII), F. S. H. Møller (VII), L. F. Chr. Buch (VI), P. L. Trojel (VI).

De Skolen tillagte 2 Portioner af det Moltkeske »Legat for Embedsmænds Børn, der gaae i Skole«, nydes af F. V. L. Paludan-Müller (VII) og P. L. Trojel (VI).

IV. Oversigt over det i Skoleaaret Læste.

Dansk.

- I Klasse.** Hjorts danske Børneven til Oplæsning, Gjenfortælling og Analyse. Grammatik er indøvet mundtligt saaledes, at der til de 2 ugentlige Timer har været foresat omtrent 6 Linier til Analysering hjemme; til den 3die Time desuden Vers og Gjenfortælling af det Læste. 3 Stile om Ugen paa Skolen, meest Dictat.
- II Klasse.** Hjorts danske Børneven. Bojesens Sproglære med nogle af Anmærkningerne. De vigtigste Regler for Skilletegnes Brug mundtligt. To Gange om Ugen paa Skolen skriftlig Gjenfortælling afvexlende med Dictat og andre lette Øvelser. Vers udenad efter Hjorts Børneven.
- III Klasse.** Holsts prosaiske Læsebog. Vers udenad efter Holsts poetiske Læsebog. Bojesens Sproglære repeteret. 1—2 Stile om Ugen, skrevne deels hjemme, deels paa Skolen, enten efter de første Lectioner i Borgens Veiledning til Udarbejdelser i Modersmaalet, eller Dictat og Gjenfortælling. Indtil Udgangen af Mai 32 Stile.
- IV Klasse.** Holsts Læsebøger; Vers udenad. En Stil om Ugen, deels skreven hjemme efter Borgens Veiledning, Lect. 14—22, deels paa Skolen efter Dictat; indtil Slutningen af Mai 32 Arbejder.
- V Klasse.** Til Læsning m. m. Schouws Naturskildringer, Mynsters Betragtninger, Molbechs Anthologi. Af Borgens Veiledning de brugeligste Partier af den 23de —34te Lection. Indtil Slutningen af Mai 17 hjemmeskrevne Udarbejdelser, 8 paa Skolen, foruden endeel mindre skriftlige Øvelser paa Skolen.
- Ustuderende. Stykker af Holsts prosaiske og poetiske Læsebøger. Oehlenschlägers Hakon Jarl.

Bojesens Sproglære repeteret. 1 Stii om Ugen (indtil Slutningen af Mai 30 Arbejder).

VI Klasse. Brudstykker af Thortsens Literaturhistorie. Læsning i Mynsters Betragtninger, Schouws Naturskildringer, Molbechs Anthologi; Oehlenschlägers Nordens Guder og Langelandsreisen. 3 til 4 skriftlige Arbejder om Maaneden; indtil Slutningen af Mai 11 skrevne paa Skolen, 19 i Hjemmet.

VII Klasse. Thortsens Literaturhistorie gjenemgaaet endnu engang, paa Skolen, fra Bogens Begyndelse indtil Christian den Syvendes Tid. Af dansk Literatur er paa Skolen læst større Partier af Holbergs Peder Paars, Heibergs Pottemager Walter og Paludan-Müllers Dandserinden. 3 skriftlige Arbejder i 4 Læseuger; indtil Slutningen af Mai 9 paa Skolen, 19 Hjemmearbejder*).

*) Opgaver:

Et Ordsprog siger: Ond Vane har lange Rødder; Sandheden heraf paavises med Hensyn til Sundheden, Selskabslivet, Sædeligheden. — Nogle Hovedtræk af Landbruget i Maribo Amt, seet i dets Forbindelse med Naturforholdene. — Nogle af de Culturplanter, der ere af størst Vigtighed for Europa; dog med Undtagelse af de egentlige Kornsorter. — Om de danske Folkeviser fra Middelalderen. — Om Publius Virgilius Maro og hans Værker. — Æblet falder ikke langt fra Stammen — Hvilke Fortrin har den mundtlige Meddelelse fremfor den skriftlige; og hvori staaer hiin tilbage for denne? — Da den peloponnesiske Krig udbrød, var Athen ubestridelig sin Modstander voxen, maaskee endog overlegen: hvorfor bukkede det dog under tilsidst? — Tanker ved Oehlenschlägers Statue. — Haab og Erindring. — En Ansøgning. — En Sammenligning imellem den timokratiske Forfatning, Solon indførte i Athen, og Servius Tullius's Inddeling af Romerfolket. — En Sammenligning imellem de Gamles Skibsfart og Nutidens søfarende Nationers. — *Dum vita manet, studentiam honeste posse mori* (Af Bjarkemalet hos Saxo). —

Latin.

- III Klasse. Af Madvigs Sproglære det Vigtigste af Formlæren, § 1—172; Udvalget og Fordelingen af Lærestoffet i det Væsentlige som det er fremstillet i Skolens Indbydelsesskrift for 1860, S. 46 ff. Af Cornelius Nepos: Miltiades, Themistocles og Aristides. Skriftlige Øvelser paa Skolen dels til Indøvelse af Formlæren, dels efter Trojels Materialier.
- IV Klasse. Af Cornelius Nepos: Eumenes, de regibus, Cato, Atticus; af Cæsar: bellum Gallicum, 5te Bog. Af Madvigs Sproglære er Formlæren repeteret og udvidet, Ordfoiningslæren læst fra § 207—330 i det Udvalg, der findes anført i Skolens Program for 1860, S. 53. Ugentlig 1 Hjemmestil, 1 Skolestil (hvortil er anvendt 2 Timer), dels efter Trojels Materialier, dels efter dicteret Dansk. Indtil Udgangen af Mai 35 Hjemmestile, 34 Skolestile.
- V Klasse. 2den og 3die Bog af Cæsars Gallerkrig; Ciceros Taler for Archias, Ligarius og Dejotarus; af

Sagn og Historie. (Skrrevet paa Skolen efter engang hørt mundtligt Foredrag af Læreren.) — »Led os ikke udi Fristelse.« — Hvorvidt kan Udfaldet af et Foretagende have nogen berettiget Indflydelse paa Dommen om dets Fortjenstlighed? — Farer og Vanskeligheder ved en Reise i Polarhavene. — En Sammenligning imellem den romerske og den græske Histories eiendommelige Charakter, saavel som imellem det græske og romerske Folks Væsen og Interesser. — En Sammenligning imellem en Romer og en Græker (efter eget Valg), med en veiledende Begyndelse og en Slutning. — Den »sorte Kunst« var vore Forfædres Rædsel. Verden er nu bleven altfor klog til at lade sig skræmme af dette Spøgelse; men dog herske to Sortekunster over den med Trolddomsmagt: Bogtrykkersværte og Krudt. — Østersøen med de omgivende Lande. — Kort Udsigt over Christenforfølgelserne i det romerske Rige.

Ovids Forvandlinger (Blochs Udvalg) Athamas og Jno, Perseus (omtrent 550 Vers). Madvigs Sproglære, med ubetydelige Forandringer saaledes som det er anført i Skolens Program for 1860, S. 58. 1 Hjemmestil og 1 Skolestil (à 2 Timer) om Ugen; indtil Slutningen af Mai henholdsvis 35 og 34.

VI Klasse. Af Virgil: Æneidens 1ste og 2den Bog, af Cicero: Cato major, af Livius: 22de Bog. Uden Forberedelse er paa Skolen gennemlæst den 2den og 4de catilinariske Tale. Madvigs Sproglære heelt, efter den i Skolens Indbydelsesskrift for 1860, S. 64, angivne Plan. Ugentlig et skriftligt Hjemmearbejde, et paa Skolen, Stil eller Version: indtil Mai Maanedes Slutning 34 Hjemmestile, 33 Stile og Versioner paa Skolen.

VII Klasse. 1ste og 22de Bog af Livius, Ciceros 4de Tale mod Verres; af Horats: 2den Bog af Brevene og et Udvalg af Odeerne, nemlig: af første Bog den 2den, 10de, 12te, 22de, 27de, 32te, 37te; af anden Bog den 1ste, 2den, 3die, 7de, 10de, 13de, 14de, 16de, 20de; af tredje Bog den 3die, 9de, 13de, 18de, 19de, 27de, 29de; af fjerde Bog den 3die, 5te, 9de, 11te, og *carmen seculare* (i Alt 1027 Vers).

Desuden har den ældre Afdeling repeteret Sallusts *Catilina*, Stykker af Quintilian, Seneca og Tacitus (A og B) i Flemmers Udvalg af Sølvalderens Forfattere; 1ste og 2den Bog af Æneiden, samt af Madvigs *carmina selecta*: Catull (undt. X), Tibull, Propertius (I—VII), Ovid (I—II), Juvenal (I) og Martial.

Til Extemporallæsning er brugt Flemmers Udvalg, Plinius's Breve og Henrichsens Opgavebog.

Madvigs Sproglære repeteret; Tregders Literaturhistorie (undt. 3die Periode) med Forbigaaelser; af

Bojesens Antiquiteter: Romerrigets Beboere, Statsmagten, Krigsvæsenet og Religionsvæsenet.

Indtil Udgangen af Mai 69 skriftlige Arbejder (53 Hjemmestile, 16 Versioner skrevne paa Skolen).

Til Afgangsexamen opgives: Ciceros 4 catilinariske Taler og 4de Tale mod Verres, 2den Bog om Pligterne, Cato major; Sallusts Catilina, 1ste og 22de Bog af Livius, Stykker af Qvintilian, Seneca og Tacitus (A og B) i Flemmers Udvalg; 1ste og 2den Bog af Æneiden, Terents's Phormio, 2den Bog af Horats's Breve og det ovenfor angivne Udvalg af Oderne og af carmina selecta.

Paludan-Müller og Barfod opgive 32te Bog af Livius istedetfor Sallusts Catilina.

Græsk.

IV Klasse. Formlære efter Langes Grammatik indtil de uregelmæssige Verber; valgte Stykker af Lunds Læsebog.

V Klasse. 1ste Bog af Xenophons Anabasis. Grammatikens Formlære fortsat og repeteret.

VI Klasse. Xenophons sokratiske Mindeskraft 1ste Bog og af 2den Bog 11te Cap. Odysseens 1ste, 2den, 3die og 7de Bog. Grammatik repeteret. Mythologi efter Tregders Lærebog. Bojesens Lærebog i de græske Oldsager benyttet under Læsningen.

VII Klasse. De 4 første Bøger af Homers Odyssee; 6te Bog af Herodot, Platos Apologi, 1ste og 2den Bog af Xenophons sokratiske Mindeskraft, 1ste og 2den Bog af Xenophons Anabasis.

Den ældre Afdeling har desuden repeteret Tregders Anthologi indtil de dramatiske Stykker. (Af Idyllerne ere kun læste 4, 7, 11, 12.)

Langes Formlære repeteret; Mythologi og Literaturhistorie (med Forbigaaelse blandt andet af næsten hele 3die Periode) efter Tregders Lærebøger; af Bojesens Antiquiteter: den heroiske Tidsalder.

Til Afgangsexamen opgives: af Odysseen I, II, III, IV Bog, Tregders Anthologi i det ovenfor angivne Udvalg; 6te Bog af Herodot; Platos Apologi, 1ste og 2den Bog af Xenophons sokratiske Mindeskrift og 1ste og 2den Bog af Sammes Anabasis.

Paludan-Müller og Barfod opgave 7de og 8de Bog af Odysseen istedetfor Tregders Anthologi.

Hebraisk.

VII Klasse. Yngre Afdeling: 14 Kapitler af Genesis.

Det Vigtigste af Formlæren efter Lindbergs Grammatik.

Ældre Afdeling: 40 Kapitler af Genesis. Grammatik efter Lindberg.

Tydsck.

I Klasse. Rungs Læsebog for de lavere Klasser S. 1—111; 7 Digte i samme Bog udenad. Det Vigtigste af Formlæren efter Bruuns Grammatik. I 1 ugentlig Time skriftlige Øvelser paa Skolen, bestaaende i Udskrivning af Læsebogen, Dictat af lærte Stykker og Bøining af opgivne Ord; i de sidste Maaneder Stile efter Jürs's og Rungs Materialier, der ogsaa ere brugte til mundtlige Øvelser.

II Klasse. Rungs Læsebog for de lavere Klasser S. 117—191 læst og repeteret. Bruuns Sproglære. Hovedordenes Kjønslære og Bøiningslære udførligere; de øvrige Dele af Formlæren nærmest Hovedstykkerne. Analyse og Gloser. 2 Gange ugentlig mundtlig og skriftlig (paa Skolen) Oversættelse efter Jürs's og Rungs Materialier. (Til Udgangen af Mai 35 Stile.)

III Klasse. Hjorts Læsebogs 1ste Deel, de prosaiske Stykker S. 21—58 læst og repeteret. Trojels Sproglære med adskillige Forbigaaelser. En Hjemmestil ugentlig efter Jürs's og Rungs Materialier. (28 Stile.)

— Ustuderende særskilt Rungs Læsebog for de lavere Klasser S. 169—220 læst og repeteret med

hyppig Analyse og Gloser. Ingen særskilt Lectielæsen i Sproglæren.

- IV Klasse. Hjorts Læsebog S. 61—87; 113—122; 134—155. Trojels Sproglære læst og gennemgaaet med nogle faa Forbigaaelser. Indtil Slutningen af Mai 27 Hjemmestile efter Jürs's og Rungs Materialier.
- Ustuderende særskilt Hjorts Læsebog S. 87—112; 127—132; 155—162; 164—186 læst og repeteret. Enkelte Afsnit af Sproglæren særskilt læste.
- V Klasse. Valgte Stykker af Hjorts Læsebog. Fra Nytaar skifteviis Lectier og ex tempore, senere Alt ex tempore. Formlæren efter Hjorts Sproglære; Ordføiningslæren efter »Et Par Kapitler af den tyske Syntax«. En Hjemmestil ugentlig efter Dictat af Lassens Stiløvelser; indtil Slutningen af Mai 30 Stile.
- Ustuderende. Jürs's og Rungs Læsebog for Mellemlasser benyttet til Extemporallæsning. Sproglæren gennemgaaet deels med Klassen, deels særskilt i regelmæssige Lectier.
- VI Klasse. Extemporallæsning i Wolffs »Hausschatz deutscher Prosa« og Hjorts Læsebog, de poetiske Stykker. Formlæren efter Hjorts Sproglære; Ordføiningslæren efter »Et Par Kapitler af den tyske Syntax«. Mundtlig foredraget det Nødvendigste af Literaturhistorien. Regelmæssige Øvelser i mundtlig Oversættelse efter Fibigers Materialier til tyske Stile, der ogsaa benyttes til Hjemmestile. En Hjemmestil ugentlig; indtil Slutningen af Mai 30 Stile.

Fransk.

- II Klasse. Boring, manuel de la langue Française S. 23—70. Efter Ingerslevs Grammatik det Vigtigste af Bøiningslæren indtil de uregelmæssige Verber. En

Time om Ugen er anvendt paa Skolen til Udskrivning af Læsebogen, skriftlig Bøining af Verber og Dictat af læste Stykker.

- III Klasse. Borrings, manuel d. I. l. Fr. S. 70—149. Efter Ingerslevs Grammatik hele Bøiningslæren, dog med Forbigaaelse af mindre vigtige Bestemmelser. 14 Stile ere paa Skolen nedskrevne efter Dictat af læste Stykker.
- IV Klasse. Lassens Extemporallæsning S. 21—37, 73—81, 98—101, 104—107, 110—125, 147—162, 167—169, 184—195, 198—201, 204—208, 212—225. Af Abrahams's Sproglære er læst § 1—10 samt Bøiningslæren, dog med Forbigaaelse af enkelte Afsnit og mindre vigtige Bestemmelser. 13 Stile ere paa Skolen nedskrevne efter Dictat af læste Stykker.
- V Klasse. Borrings études littéraires S. 1—198. Af Abrahams Sproglære repeteret Formlæren og Ord-dannelseslæren, med nogle Udvidelser af hvad før var læst. Extemporallæsning efter Tid og Leilighed i Lassens Extemporallæsning. Omtrent et skriftligt Arbeide om Maaneden paa Skolen til at indøve og befæste Retskrivning og Grammatik.
- VI Klasse. Fistaines lectures variées S. 1—248. Til Extemporallæsning benyttet dels samme Bog, dels Mérimée, études sur l'histoire romaine. Desuden have Disciplene frivilligt en Gang hver Maaned opgivet som Privatlæsning forskjellige Pensa (fra 20, 30 til 100 Sider eller derover). Abrahams's Sproglære repeteret, af Ordføiningslæren de vigtigste Regler gennemlæste og anvendte. Skriftl. Arbeide ligesom i 5te Kl.

Religion.

- I Klasse. Luthers lille Katechismus; Herslebs mindre Bibellhistorie; nogle Psalmer udenad.

- II Klasse. • Af Daugaards Lærebog Indledningen og de 4 første Kapitler; af Herslebs større Bibelhistorie de 3 første Perioder af G. T.; Katechismus de 5 Parter; nogle Psalmer udenad. I Bibellæsning nogle Stykker af G. T.s historiske Bøger.
- III Klasse. Af Daugaards Lærebog 5te til 7de Kapitel; af Herslebs Bibelhistorie hele G. T. Katechismus repeteret. Psalmer udenad. I Bibellæsning Stykker af G. T.s historiske Bøger.
- IV Klasse. Daugaards Lærebog. Af Herslebs Bibelhistorie det N. T. indtil det sidste Paaskemaaltid.
- V Klasse. Liscos Troesbekjendelse, med betydelige Forbigaaelser, forfra til Side 146; af Herslebs Bibelhistorie hele det N. T. I Bibellæsning Halvdelen af Marci Evang.
- VI Klasse. Liscos Troesbekjendelse fra 2den Artikel til Enden, med betydelige Forbigaaelser. Hele Herslebs Bibelhistorie.
- VII Klasse*). Hele Liscos Troesbekjendelse med en Deel Forbigaaelser. Matthæi Evang. paa Græsk.

Historie.

- I Klasse. Kofods fragmentariske Historie: Oldtidens Historie.
- II Klasse. Samme Bog: Middelalderens og den nyere Tids Historie indtil Udsigt over Verdensbegivenhederne efter Freden i Paris 1815.
- III Klasse. Bohrs Lærebog: Oldtidens Historie med Forbigaaelse af alt det Smaastilede.

*) Formedelst Vacancen efter Adjunct Lunds Befordring til geistligt Embede (Skoleesterr. S. 55) er i dette Fag ikke naaet saa langt, som det ved Skoleaarets Begyndelse bestemtes.

- IV Klasse. Middelalderens Historie efter Bohrs Lærebog, med adskillige Forbigaaelser.
- V Klasse. Allens Lærebog i Fædrelandshistorien S. 17—181, med Forbigaaelse af Stykkerne (8de Udg.) S. 48, 53—54, 70—72, 78—81, 122—125, 133—134, 148—149, 166—167, 168.
- VI Klasse. Hovedpartiet af Grækenlands og den hellenistiske Tids Historie fra Koröbus's Olympiade indtil efter Diadochernes Tid; og af Roms Historie fra Stadens Anlæggelse indtil Sullas Død, efter Thrige, den gamle Historie, S. 30—144, 159—218.
- VII Klasse. Den klassiske Oldtids Historie efter Thriges Lærebog. Desuden har den ældre Afdeling repeteret den nyere Historie efter Bohr, den yngre Afdeling Danmarkshistorien efter Allen.

Geografi

- I Klasse. Ingerslevs lille Lærebog med Forbigaaelse af Indledningen, det Smaastilede og næsten alle Talangivelser. Danmark dog udførligere end det Øvrige.
- II Klasse. Munthe-Velschows Lærebog: Europa indtil Tydskland.
- III Klasse. Samme Lærebog: Europa fra Tydskland til Italien.
- IV Klasse. Samme Lærebog: Slutningen af Europa (det europæiske Tyrki og Grækenland) samt Asien og Afrika.
- Ustuderende have tillige i en særskilt Time repeteret Europa indtil det britiske Rige.
- V Klasse. Samme Lærebog: Amerika og Australien, samt Repetition af Europa indtil det britiske Rige.
- Ustuderende tillige i en særskilt Time repeteret Europa fra Tydskland indtil Enden.

VI Klasse. Afsluttende Repetition af Faget paa Grundlag af den ovennævnte Lærebog. Hovedsætningerne af den matematiske Jordbeskrivelse gennemgaaede og indøvede med Benyttelse af Bogens Indledning.

Regning og Arithmetik.

I Klasse. Praktisk Regning: først efter Mundts Regnebog de 4 Regningsarter med hele Tal som Repetition til Bestyrkelse af hvad der skulde være lært ved de nye Disciples Optagelse i denne Klasse; derefter de 4 Regningsarter med Brøk. Jævnlig Øvelse i Hovedregning.

II Klasse. Fortsættelse af Brøkgregning efter Mundt; Reguladetri; jævnlig Øvelse i Hovedregning.

III Klasse. Fortsættelse af Reguladetri efter Mundt. Ustuderende desuden Regning efter Meiers Regnebog.

Steens Elementære Arithmetik § 1—5: Tal, Sum, Product, Proportioner og Decimalbrøk.

IV Klasse. Repeteret Proportioner efter Steens Elem. Arithmetik. Læst efter Sammes Elementære Algebra §§ 1 (Potens), 2, Art. 1—17 (Rod); praktisk Uddragning af Qvadrat- og Kubikrod.

— Ustuderende tillige Regning efter Meiers Regnebog og Ligninger af 1ste Grad med een og flere Ubekjendte, efter Steens Elem. Algebra. Skriftlige Regneopgaver hjemme.

V Klasse. Steens Elementære Algebra § 2, (Rod); § 3, (Potens i udvidet Betydning). Skriftlige Hjemmearbejder, istedetfor Lectie, høist eengang om Ugen, og Øvelser paa Skolen i den tilsvarende Time.

— Ustuderende i særskilte Timer: Regning efter Meiers Regnebog; Steens Elem. Algebra §§ 4—5—6

(Logarithmer, Ligninger og Anvendelse af Ligninger).
Skriftlige Regneopgaver hjemme.

VI Klasse. Steens Elem. Algebra § 3—5 (Potens i udvidet Betydning, Logarithmer og Ligninger). Skriftlige Hjemmearbejder, istedetfor Lectie, 2 à 3 Gange om Maanedn, og Øvelser paa Skolen i de tilsvarende Timer.

VII Klasse. Begge Afdelinger skriftlige Arbejder paa Skolen een Gang om Ugen, efter Bergs Samling og undertiden efter Meiers Regnebog.

Ældre Afdeling: Afsluttende Repetition efter Steen, Elementær Arithmetik og Sammes Elementære Algebra.

Yngre Afdeling: Steen: Elementær Algebra, § 6, desuden repeteret §§ 4—6 og de vigtigste Sætninger om Potens og Rod, §§ 1—3.

Geometri.

IV Klasse. Ramus's Elementære Geometri, Art. 1—59 og Problemerne I—XIV i Art. 64.

— Ustuderende tillige Art. 60—63 og 65—70.

V Klasse. Af samme Lærebog Art. 57—63, 64, XV—XVIII, 65—95, 109 og 110.

— Ustuderende tillige Art. 111—127 med nogle Undtagelser, samt Øvelser i Fladers og Legemers Beregning efter Stereometrien.

VI Klasse. Samme Lærebog, Art. 111—127, med Undtagelse af nogle mere combinerede Opgaver; desuden repeteret Problemerne i 109 og 110.

VII Klasse. Begge Afdelinger et skriftligt Hjemmearbejde om Ugen. Til Udgangen af Mai ialt 31 Opgaver.

Ældre Afdeling: Afsluttende Repetition af Faget efter Ramus's Lærebøger i Plangeometri, Stereometri

og Trigonometri. Før Slutningsrepetitionen læst Ramus's Stereometri, Art. 69—83, 85—88, og Sammes Trigonometri, Art. 16—17.

Yngre Afdeling: Ramus's Stereometri, Art. 1—75, Sammes Trigonometri, Art. 1—15, undtagen en Deel af Art. 6 og Art. 8.

Naturhistorie.

- I Klasse. Lütken, Begyndelsesgrundene i Dyrerigets Naturhistorie S. 11—46, 60—76, 79—97, 104—115, (Pattedyr, Fugle, Krybdyr, Padder og Fiske). Øvelse i den botaniske Terminologi, uden Bog, i Begyndelsen og Slutningen af Skoleaaret (Rod, Stængel, Blade, Blomsterstande, Blomsterdækker, det linneéske System).
- II Klasse. Lütkens Begyndelsesgrunde S. 100—110, 114—173. (Fiske og lavere Dyr). Af Plantelærens Terminologi er først det i I Klasse i forrige Aar Gjennemgaaede gjentaget, og derefter fortsat med det linneéske System, Støvdragere, Støvvei og Frugtformer; Bestemmelse af Planter efter Dahl, Botanisk Lommebog for Skoler, er begyndt.
- III Klasse. Af Vaupells Planterigets Naturhistorie er læst S. 1—72. Lütkens ovennævnte Lærebog S. 1—47 (Pattedyr).
- IV Klasse. Plantelæren efter Vaupell S. 117—191. Dyreriget efter Lütkens nævnte Lærebog S. 95—180. — Ustuderende i en særskilt Ugetime tillige af Lütkens Begyndelsesgrunde S. 1—94 og af Vaupell S. 75—95.
- V Klasse. Lütkens Begyndelsesgrunde S. 154—172, Sammes større Lærebog S. 7—127 (Pattedyr). Vaupell S. 75—95 (Planteanatomi), samt Øvelse i at bestemme Planter efter Dahls Lommebog, og Foreviisning af mikroskopiske Plantepræparater. — Ustuderende. I den Tid, hvori de Studerende

have læst Lütkens større Lærebog, have disse læst Lütkens Begyndelsesgrunde S. 1—153 og desuden i en særskilt Ugetime Vaupell S. 1—151.

VI Klasse. Afsluttende Repetition af Dyrlæren efter begge Lütkens Lærebøger, Pattedyrene efter den større, det Øvrige efter den mindre Bog; ligeledes af Plantelæren efter Vaupell.

Naturlære.

VII Klasse. Ældre Afdeling: Naturlærens chemiske Deel efter Petersen; repeteret den mechaniske Deel efter Ørsted. Astronomi efter Ramus's Lærebog §§ 1—6, 8—15, 17.

Yngre Afdeling i Forbindelse med de Ældre: Naturlærens chemiske Deel; desuden særskilt det Vigtigste af Læren om Bølgebevægelsen efter Ørsted.

V. Skolens Bygning og Inventarium.

Hovedreparationen af Skolebygningen er fortsat, fornemlig ved Fuldendelse af ny Grundlægning under Hovedbygningens indre Mellemmuur, hvorved dens yderligere Synken er forebygget. Til Sikkring mod Brandfare er lagt endnu en Trappe fra 2den til 3die Etage og en ny Skorsteen opført, samt Træ- og Muurværk ved Skorstene og Kakkellovne forandret.

Skolens Inventarium har ingen væsentlig Forøgelse modtaget i dette Finantsaar.

VI. Bibliotheket.

I denne Fortegnelse ere de nye Bøger, der betragtes som kjøbte for det Hageske Legats Midler, mærkede med H.; de, hvormed ældre Hageske Værker ere fortsatte eller

fuldstændiggjorte, med *H. c.*; de fra Kirke og Underviisningsvæsenet sendte med †; Andres Gaver med *.

† Aarsberetninger fra det Kgl. Geheimearchiv. B. 2. H. 5. B. 3. H. 1. Kbhvn. 1860—61.

Annuaire des deux mondes. 1860.

Annaler for nordisk Oldkyndighed og Historie. Udg. af det Kgl. nordiske Oldskriftselskab. 1859. Kbhvn. (1862.)

Antiquarisk Tidsskrift, udg. af det Kgl. nordiske Oldskriftselskab. 1858—60. H. 1. II. Kbhvn. 1860.

† R. Bergh, Bidrag til Kundskab om Gonorrhoe hos Mandfolk (med. Doctordisp.). Kbhvn. 1860.

Ø. P. Brammer, Lærebog i Pædagogik og Didaktik. 3die Dypag. Kbhvn. 1861.

Ø. J. Brandt, Ældre danske Digtere. S. 1—4. Kbhvn. 1862.

† Briefwechsel zwischen C. F. Gauss u. H. C. Schumacher. Herausg. v. C. A. F. Peters. B. 1—2. Altona 1860.

Bromander, Bogholderi for Jordbrugere og Næringsdrivende overhovedet. Kbhvn. 1861.

Chr. Bruun, Ludvig Følbergs Peder Paars. Et Affinit af en Følberg-Bibliografi. Kbhvn. 1862.

M. Tullii Ciceronis opera quæ supersunt omnia ex recensione Jo. Casp. Orellii. Editio altera emendatio. Opus, morte Orellii interruptum, continuaverunt J. G. Baiterus et C. Halmius. Vol. 4. Turici 1861.

† Joh. Clausen, Laurentius Walla (Doctordisp.) Kbhvn. 1861.

Danske Mindesmærker, udg. af en Forening. H. 2. Fjennesløvllille Kirke ved Sorø (4 Afbildninger og Text). Kbhvn. 1862.

R. Dietsch u. A. Flockeisen, Neue Jahrbücher für Philologie u. Pädagogik. B. 83—84. H. 5—12. B. 85—86. H. 1—4. Leipzig 1861—62.

L. Dittrichson, Indledning i Studiet af Danmarks Literatur i vort Aarhundrede. Upsala (1860).

R. Dybeck, Sveriges Runurkunder, Uppland. H. 1. (Bro och Hättuna Häradet.) Stockholm 1860.

† Erskew, Supplement til „Almindeligt Forfatter-Lexicon for Kongeriget Danmark med tilhørende Vilande“. S. 8. Kbhvn. 1860.

F. Fabricius, Dansk Bogfortegnelse for Aarene 1841—58. Kbhvn. 1860—61.

Flateyjarbok. En Samling af norske Kongesagaer, m. M., udg. efter offentlig Foranstaltning. B. 2. H. 1. Christiania 1861.

- H. C. Fogh, Chr. Lütken og Chr. Vaupell, Tidsskrift for populære Fremstillinger af Naturvidenskaben. 2den Række. B. 3. H. 3—6. B. 4. H. 1—3. Kbhvn. 1861—62.
- † G. Forchhammer, Oversigt over det Kgl. danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger og dets Medlemmers Arbejder i Aaret 1860. Nr. 2—8. 1861. Nr. 1—3.
- † Forelæsninger og Øvelser ved Kbhvns. Universitet og den polytechniske Lærestalt, Foraarshalvaaret og Efteraarshalvaaret 1861.
- Generalstabens topographiske Atlas over Danmark. Bl. 3, 7 og 8. Kbhvn.
- Kort over Holsten og Lauenborg. Bl. 2 og 6, 7, 8.
- J. u. W. Grimm, Deutsches Wörterbuch. B. 1, 2, 3, Lief 1—7. Leipzig 1854—61.
- N. F. S. Grundtvig, Beowulfes Beorh eller Bjowulfs-Drapen. Paa Grundsproget. Kbhvn. 1861.
- Oprin af Nordens Kæmpeliv. 2den Udgave. Kbhvn. 1861.
3. F. Hagen, Kirkelig Statiistik. Kbhvn. 1861.
3. E. Heiberg, Prosaiske Skrifter. B. 2 og 5—11. Kbhvn. 1861.
- Poetiske Skrifter. B. 1. Kbhvn. 1862.
- E. N. Helweg, Den danske Kirkes Historie til Reformationen. S. 1—3. Kbhvn. 1858—60.
- E. Holbergs Helteindehistorier. Udg. af G. Rodz. S. 5—7. Kbhvn. 1861.
- H. P. Holst. Danst Retfærdighedsordbog. Fv. 10. Kbhvn. 1861.
- Herodoti Musæ, ed. J. C. F. Baehr. Vol. 1—4. Lipsiæ et Londini. 1830—35.
- † H. Hirschsprung, Den medfødte Tillukning af Spiserøret m. M. (med Doctordisp.) Kbhvn. 1861.
- Historisk Tidsskrift. 3die Række, udg. af den danske historiske Forening. Red. af N. L. Westergaard. B. 2. H. 1. Kbhvn. 1860.
- H. C. Holten, Lysets Naturlære. Kbhvn. 1861.
- Δ Δ. Hvortil trænger den lærde Skole? Et pædagogisk Fragment. Kbhvn. 1862.
- * J. Lelevel, Histoire de Pologne. T. 1—2. Paris et Lille, 1844. (Med tilhørende Atlas.)
- † N. C. P. Linde, Meddelelser angaaende Kjøbenhavns Universitet, den polyt. Lærestalt, Sorø Academi og de lærde Skoler m. M. for Aarene 1849—56. S. 5. (2 Exemplarer.) Kbhvn. 1861.
- † Lister over de Studerende, som i Aarene 1859 og 1860 have taget den filosofiske Examen.

- T. Livii historiarum Romanarum libri qui supersunt. Ex rec. J. N. Madvigii. Edd. J. N. Madvigius et J. L. Ussingius. Vol. I. pars. II. Vol. II. pars I. Hauniæ 1861—62.
- T. Livii Patavini historiarum ab urbe condita libri, qui supersunt omnes; cur A. Drakenborch. T. 1—15. (Vol. 1—19.) Stuttgartiæ 1820—28.
- H. Lünig, Die Edda. Eine Sammlung altnordischer götter- u. heldenlieder. Urschrift mit erklärenden Anmerkungen etc. Zürich 1859.
- Th. Macaulay, The history of England from the succession of James the Second. V. 1—10. (B. Tauchnitz.) Leipzig 1849—61.
- † Meddelelser fra det statistiske Bureau. Saml. 6. Kbhvn. 1861.
- H. A. W. Meyer, Kritisch exegetischer Kommentar über das Neue Testament. Göttingen 1854—59. (17 forskjellige Bind, resp. 1ste, 2den, 3die eller 4de Udg., d. e. de indtil Datum nyeste Udg. af Værkets enkelte Dele, der hver for sig ere selvstændige Arbejder.)
- H. N. P. Munch, Det norske Folks Historie. Anden Hovedafdeling. (Unionperioden.) B. 1. S. 1—4. Christiania 1861—62.
- H. — Nordmændenes ældste Gude- og Heltefagn. Christiania 1854.
- Nordisk Universitets-Tidskrift. Aarg. 6. H. 3. Udg. af G. A. Krogh. Christiania 1861. Aarg. 7. H. 1. Udg. af A. Ingerslev. Kbhvn. 1861. H. 2, 3. Lund og Christiania 1861. Aarg. 8. H. 1. Udg. af A. Ingerslev. Kbhvn. 1862.
- H. A. Petermann, Mittheilungen a. d. Gesamtgebiete der Geographie. II. VI—XII. 1861. II. I—V. 1862. Ergänzungsheft. 6, 7. 1861. Gotha.
- * *Περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν οὕτω καλουμένων προδομῶν τῶν γιγαντῶν.* Ἐν Ἐρμούπολει 1860. (Nygræft Oversættelse ved D. Rigallas af H. N. Kong Frederik den Syvendes Afhandling om Zattefluernes Bygningssmaade.)
- H. Poggendorf, Annalen der Physik u. Chemie. Nr. 5—12. 1861. Nr. 1—3. 1862. Leipzig.

† Programmer.

1. Indbydelsesskrifter fra det danske Monarchi for 1860—61.
- a. Kjøbenhavns Universitets Indbydelsesskrift til Kongens Fødselsdag d. 6te Oct. 1860. (Bornemann, Bidrag til Læren om Meddeeltighed i Forbrydelsen.) Til Reformationsfesten 1860. (Westergaard, om de ældste Tidsrum i den indiske Historie med Hensyn til Literaturen.)

- b. Kongeriget Danmarks og Islands lærde Skoler og høiere Realskoler: Aalborg Kathedralskole (Noget om Undervisningsplanen). Aarhus Kathedralskole (Hoygaard, Kortfat Fortegnelse over Skolens Bogsamling). Frederiksborg lærde Skole (Königsfeldt, Chronologisk Overføgt over de mærkeligste Begivenheder i vort Fædrelands Historie fra Begyndelsen af Aaret 1848; 2det Hefte: 11te Juni 1853 — 11te December 1860). Helsingørs høiere Realskole. Herlufsholms lærde Skole. Horsens lærde Skole (Forslag om nogle Forandringer i Skoleplanen). De københavnske Skoler: Borgerdydskolen paa Chr. v. (Tydske Digtere. 2 fra Schiller til Lenau). Borgerdydskolen i Kbhvn. Latin- og Realskolen i St. Kongensgade (Warburg, Om Religions-Undervisning som et Skolefag. 2det Afsnit.). Metropolitan-skolen. v. Westens Institut. Nykjøbing Kathedralskole (C. Paludan-Müller, Hvad var Saxo Grammaticus? og hvor er hans Grav?). Odense Kathedralskole (1. Heinrichsen, Naemus Ruffs Skoleliv. 2. Overlæseelse og Overdrivelse.). Randers lærde Skole (Whitte, Oversættelse af Terentius Lyspil; Phormio). Ribe Kathedralskole. Roskilde Kathedralskole (Hundrup, Værstinden ved Slagelse lærde Skole). Rønne høiere Realskole. Slagelse Realskole (Schow, Et Par Bemærkninger til Spørgsmaalet om Overanstængelse.) Sorø Akademis Skole (Bang, Fortegnelse over Sorø Akademis Manuskriptsamling). Veile Amts høiere Realskole i Kolding. Viborg Kathedralskole. Skýrsla um hinn lærða Skóla í Reykiavík (Efterretninger om Latinskolen i Reykjavik i Skole-Aaret 1859—60.)
- c. Programmer for 1861 fra de lærde Skoler i Hertugdømmet Slesvig: Flensburg Gelehrten- u. Realschule. Haderslev lærde Skole (Iversen, Kortfattet islandsk Formlære for de første Begyndere). Schleswig Domschule.
- d. Programmer fra de lærde Skoler i Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg: Altona Gymnasium (Kirchhoff, Zur Theorie einer griechisch-römischen Phenik). Glückstadt Gelehrten-schule (Vollbehr, De Oedipi Euripideæ fragmentis). Kiel Gelehrten-schule (Jansen, Ueber die Bedingtheit des Verkehrs durch die Gestaltung der Erdoberfläche). Meiderf Gelehrten-schule (Erklärung der neunten Epode des Horaz). Pløen Gelehrten-schule (Klander, Constructionsaufgaben über das Antiparallelogram). Rendsburg Realgymnasium

(Volbehr, *De Trinummo, fabula Plautina*). Pauenburgiske Gelehrtenſchule (Burmester, Ueber das Gewiſſen).

- e. Programmer fra Norge for 1860: Arendals Middel- og Realskole (Om Arendals offentlige Bibliothek og Museum). Christiania Kathedralskole (Wegt, En ſtorre Bibelhiſtorie, det Nye Teſtament). Drammens lærde og Realskole (Daac, Noogle nye Bidrag til den norſke Kirkes Hiſtorie). Skiens lærde og Realskole (Daac, Noogle Antegnelſer om den ferrige Latinſkole i Skien). Throndbjems Kathedralskole (Coucheron, Forklaring af Matthæi Evangelium). Tromsø lærde og Realskole (Petersen, Om vort høiere Skoleveſens principmæssige Organisation. Fortættelse af Fortegnelse over Skolens Bogſamling).

* Indbydelseſkrift til Indvielsen af Flensborg Latin- og Realskole, den 8de Oct. 1861. (Braidſch, 1. Efterretninger om den gamle og nye Skolebygning med Udbildninger; 2. Flensborg Latin- og Realskoles Hiſtorie. 1ſte Deel.) Flensborg 1861. *Revue des deux mondes*. 1861. 15 Juin—15 Decembre. 1862. 1 Janvier—15 Juin.

H. c. Carl Ritter, *Die Erdkunde im Verhältniß zur Natur u. zur Geſchichte des Menſchen*. Th. 19. B. 3. (Ogſaa med Titel C. Ritter, *Die Erdkunde v. Aſien*. B. IX. *Klein Aſien*. Th. II.) Berlin 1859.

† C. Roſenberg, *Rolandskvadet* (philof. Doctordisſ.) Kbhvn. 1860. Samling af Love og Anordninger af mere almindelig Interceſſe. S. 2. Kbhvn. 1862.

† C. F. Schwarzſkopf, *Reſcripter m. M., Geiſtligheden i Danmark* vedf. Ny Række. B. 5. S. 2. (1855.) Kbhvn. 1860.

W. Shafſpeares dramatiſke Værker, overſatte af P. Joerſem. 3die Udg. Overarbejdet af E. Lembe. S. 2—4. Kbhvn. 1861.

† Statistiſk Tabelværk. Ny Række. B. 20—21. Kbhvn. 1860. Steenſtrup, *Danſk Maanedſkrift*. Række 2. 1861. B. 2. S. 1—6. 1862. B. 1. S. 1—4. Kbhvn. Ertraheſte.

A. Stiellers *Hand-Atlas*. Neue Bearbeitungen a. d. J. 1859—60. Gotha 1860—61.

S. v. Eybel, *Hiſteriſche Zeitiſchriſt*. Jahrg. 3. S. 1—4. Jahrg. 4. S. 1; med Register til I—IV. München 1861—62.

† *Thesaurus Graecæ linguæ* ab Henr. Stephano constructus. Edd. C. B. Hase, G. et L. Dindorfii. Vol. 8, fasc. 7. Vol. 1, fasc. 9. Parisiis. *Tidskrift for Philologi og Pædagogik*. Aarg. 3. H. 1—4. Kbhvn. 1861—62.

- J. P. Trap, Statistisk-topographisk Beskrivelse af Hertugdømmet Slesvig. S. 1. Kbhvn. 1861.
- C. Tychsen, En Samling af Ligninger henhørende til det elementære Kursus. Kbhvn. 1862.
- L. Warming, Det jydskes Folkesprog grammatisk fremstillet. Kbhvn. 1862.
- * J. Wischfeld, Fortidsminder fra Egnen om Mariebo Sø. Kbhvn. 1862.
- P. Virgilii Maronis Opera. Rec. Otto Ribbeck. V. I. Bucolica et Georgica. V. II. Aeneidos libri I—IV. Lipsiæ. 1859—60.
- C. T. Zumptius, Annales veterum regnorum et populorum imprim. Romanorum. Tert. ed. A. W. Zumptius. Berolini 1862.
- A. Dehlenschlägers Poetiske Skrifter. Udg. af F. L. Liebenberg. S. 63—75. Kbhvn. 1861—62.
-

VII. Udsigt over Skolens Regnskaber i Finantsaaret 1861—62.

Hovedkassen.

Indtægt.

Beholdning	1548 Rd. 73 Sk.
Ifølge Decision	5 — 16 —
Renter	735 — 54 —
Jordebogsindtægter	2026 — 68 —
Skolecontingenter	2611 — 16 —
Af Hospitalet	208 — " —
Extraordinair Indtægt	2615 — 22 —
Tilskud fra den alm. Skolefond	10,700 — " —
	20,450 Rd. 57 Sk.

Udgift.

Lønninger med Sædtillæg	11,784 Rd. 80 Sk.
Timeunderviisning	1237 — 72 —
Pensioner	770 — 57 —
Bibliothek og vidensk. Apparater	200 — " —
Bygninger og Inventar	950 — 65 —
Brændsel	273 — 80 —
Belysning	85 — 74 —
Skatter og Afgifter	171 — 88 —
Regnskabsføringen	320 — " —
Til Stipendiekassen	661 — 44 —
Forskjellige løbende og extraord. Udgifter:	
Skoleopvartning	44 Rd. " Sk.
Reengjøring	109 — 81 —
Skrivematerialier m. M.	71 — 38 —
Program m. M.	149 — 26 —
Andre Udgifter	10 — " —
	384 — 49 —
Udsatte Capitaler	2283 — 32 —
	19,124 Rd. 65 Sk.

Bibliotekskassen.

Indtægt.

Renter	62 Rd. » Sk.
Jordleie	68 — » —
Bidrag fra Hovedkassen	200 — » —
	330 Rd. » Sk.

Udgift.

Underbalance fra forrige Aar	29 Rd. 46 Sk.
Indkjøbte Bøger og vidensk. Apparater .	305 — 92 —
Bogbinderarbeide	21 — 12 —
Avertissement	2 — 45 —
	359 Rd. 3 Sk.

Stipendiekassen.

Indtægt.

Beholdning	250 Rd. 50 Sk.
Renter	615 — 87 —
Fra Hovedkassen afgivet	661 — 44 —
	1527 Rd. 85 Sk.

Udgift.

Udbetalte Stipendier	165 Rd. » Sk.
Udbetalte Oplagspenge	460 — » —
Extraordinaire Understøttelser	250 — » —
Regnskabsprocent	25 — 52 —
	900 Rd. 52 Sk.

Afgangs- og Hovedexamen.

Den skriftlige Examen, deri indbefattet Regning med I og II Klasse, holdes Mandag den 23de, Onsdag og Torsdag den 25de—26de Juni; de offentlige Prøver holdes i følgende Orden:

Torsdag den 26de Juni 1862.

- Kl. 9—12. VI Kl.: Fransk.
 — 3—6. VI Kl.: Geografi.

Fredag den 27de Juni.

- Kl. 9—1. Afgangsexamen, 2den Afdeling: Latin.
 — 3—7. Afgangsexamen, 2den Afdeling: Historie.

Løverdags den 28de Juni.

- Kl. 9—12. VI Kl.: Tydsk.
 — 3—7. Afgangsexamen, 2den Afdeling: Græsk.

Torsdag den 10de Juli.

- Kl. 9—11½. VII Kl. B.: Græsk.
 — 9—12. IV Kl.: Matematik.
 — » I Kl.: Historie og Geografi.
 — 3—5. III Kl.: Religion.
 — 6½—7½. Almindelig Sangprøve.

Fredag den 11te Juli.

- Kl. 9—11. VI Kl.: Historie.
 — 11¼—1¼. V Kl.: Geografi.
 — 9—11. IV Kl.: Græsk.
 — 8—10. II Kl.: Tydsk.
 — 10¼—12. I Kl.: Tydsk.
 — 3—5. VII Kl. B.: Historie.
 — » III Kl.: Matematik.

Løverdag den 12te Juli.

- Kl. 9—12. VI Kl.: Latin.
 — 9—11. V Kl.: Religion.
 — 9—12. IV Kl. og V Kl. B.: Tydsk.
 — 3—5½. VII Kl. B.: Latin.
 — 3—6. V Kl.: Matematik.
 — » III Kl.: Historie og Geografi.
 — 3—5½. I Kl.: Dansk.

Mandag den 14de Juli.

- Kl. 9—1. Afgangsexamen, 2den Afdeling: Religion og Hebraisk.
 — 9—11. V Kl.: Fransk.
 — 9—12. IV Kl.: Naturhistorie.
 — 12½. Almindelig Gymnastikprøve.
 — 3—5½. VII Kl. B.: Matematik.
 — 3—5. III Kl.: Fransk.
 — » II Kl.: Dansk.

Tirsdag den 15de Juli.

- Kl. 9—12. VI Kl.: Naturhistorie.
 — » IV Kl.: Latin.
 — 9—11. II Kl.: Historie.
 — 3—5. VII Kl. B.: Naturlære.
 — » V Kl.: Latin.
 — » III Kl.: Dansk.

Torsdag den 17de Juli.

- Kl. 9—12. Afgangsexamen, 2den Afdeling: Naturlære.
 — » VI Kl.: Religion.
 — 9—11. V Kl.: Græsk.
 — » III Kl. Tydsk.

- Kl. 3—5. V Kl.: Tydsk.
 — 3—6. IV Kl.: Historie.
 — 3—5. III Kl.: Naturhistorie.
 — 3—6. II Kl.: Religion.

Fredag den 18de Juli.

- Kl. 9—11½. VI Kl.: Græsk.
 — 8—9½. V Kl.: Naturhistorie.
 — 9—11. IV Kl.: Geografi.
 — " II Kl.: Fransk.
 — 10—12. I Kl.: Naturhistorie.
 — 3 prøves Nyanmeldte.

Løverdag den 19de Juli.

- Kl. 9—1. Afgangsexamen, 2den Afdeling: Mathe-
 matik.
 — 9—12. III Kl.: Latin.
 — 9—11½. I Kl.: Religion.
 — 3—5. VII Kl. B.: Religion og Hebraisk.
 — " IV Kl.: Fransk.
 — " II Kl.: Naturhistorie.

Mandag den 21de Juli.

- Kl. 9—12½. VI Kl.: Matematik.
 — 9—11. V Kl.: Historie.
 — 9—12. IV Kl.: Religion.
 — 9—11. II Kl.: Geografi.

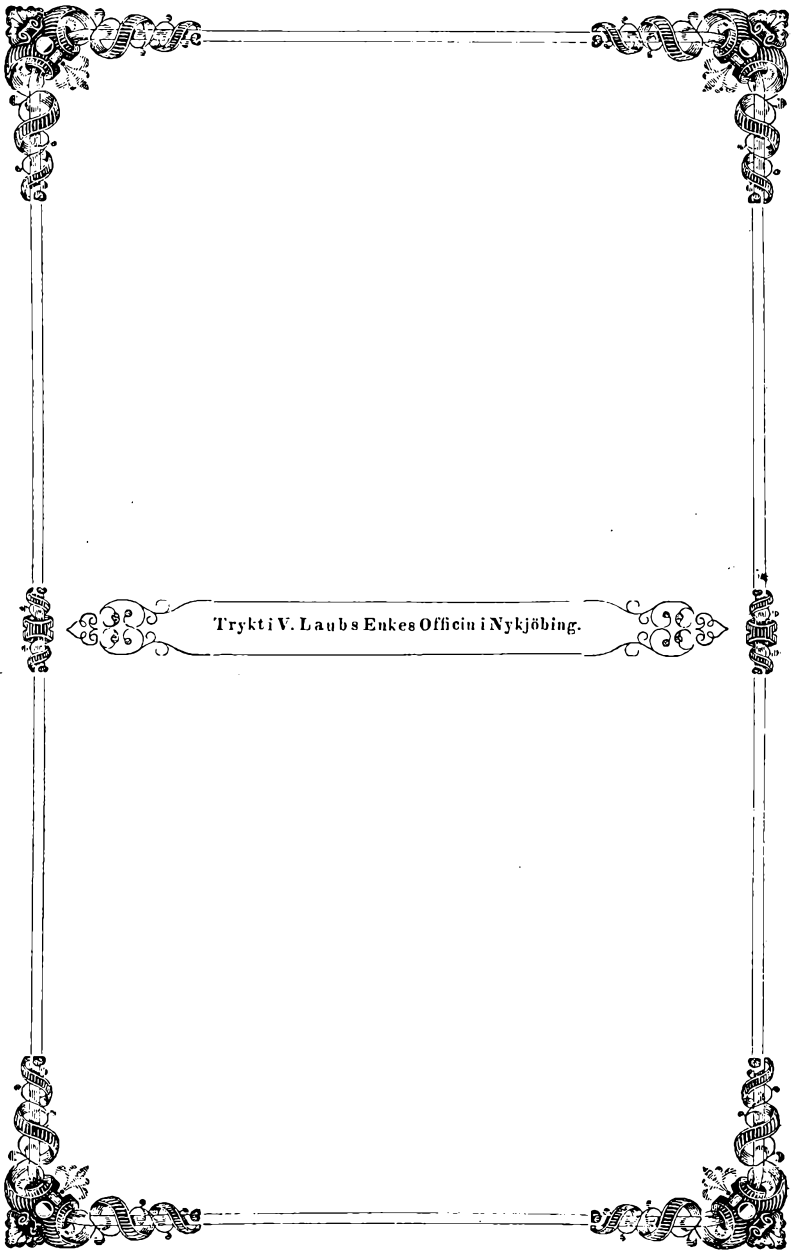
Tirsdag den 22de Juli Kl. 10 Dimission, Op-
 og Omflytning.

Til at bæere disse Prøver og Slutningsmødet med sin Nærværelse indbydes Enhver, der ønsker at kjende Skolens Arbeide og de Unges Fremgang.

Nykjøbing Kathedralskole, den 19de Juni 1862.

C. Paludan-Müller.

Trykti V. Laubs Enkes Officin i Nykjöbing.